

ZBERATEĽ[®] 2005

7

Ročník XI.
Cena 49 Sk

ISSN 1335-8693

MESAČNÍK PRE ZBERATEĽOV • ODBORNÉ ČLÁNKY • INFORMÁCIE • INZERCIA

Novinky Rakúska - Deň známky (8)

Výtvarný návrh známky emisie Technické pamiatky

Z PONUKY FIRMY ZBERATEĽ

Námety flóry, fauny,
umenia a športu,
ale aj ďalšie
známky (41)

Slovenské slovaciká
na telefónnych
kartách (14-16)

Známky tlačené ofsetom
v 60-tých rokoch (34-36)

Hárček Jantárová izba – k príspevku V. Priputena: List z Moskvy

125. výročie narodenia M. R. Štefánika si pripomíname aj známkou z r. 1937 (20-21)

Gastronómia vážne aj úsmevne – Filatelistické state (príloha)

Slovacikum na známkach Gibraltaru – k príspevku na str. 30

Vážení čitatelia,

obdobie letného slnovratu bolo spojené aj s pravidelným stretnutím redakčnej rady nášho časopisu. Vzhľadom na problémy s distribúciou časopisu, keď mnohokrát predplatitelia dostávajú časopis až po 20. v mesiaci, vydavateľ predložil návrh, aby ste časopis dostávali do rúk najneskôr začiatkom mesiaca, pre ktorý je vydaný. Táto zmena by mala umožniť aj prinášanie niektorých aktuálnejších informácií uverejňovaných v časopise (napr. o poštových pečiatkach). Akým spôsobom postupne dosiahneme skorší termín vydania, píšeme na str. 36.

K júlovému číslu Zberateľa

V minulom čísle sme avizovali aj celkové hodnotenie Bratislavských zberateľských dní, a to aj z pohľadu ich organizátora. Žiaľ, sľúbený materiál sme do uzávierky nedostali, preto jeho uverejnenie musíme posunúť do ďalšieho čísla. Dozvedeli sme sa však, že vyhlásenie výsledkov ankety o najkrajšiu slovenskú poštovú známku (ktoré malo byť súčasťou BZD), sa preložilo na 16. septembra 2005.

Informovali sme aj o výmene príspevkov so Spravodajcom Komisie československej známky pri SČF. V tomto čísle publikujeme prvú časť zaujímavého príspevku R. Fischera, býv. ved. oddelenia známkovej tvorby Federálneho ministerstva spojov o tlači čs. známok v 60-tych rokoch ofsetovou technikou. Vzhľadom na uvádzané fakty súvisiace s ich návrhmi a výrobou predpokladáme, že vás zaujme.

Iste vás zaujme rozhovor s pánom prezidentom Slovenskej republiky Ivanom Gašparovičom pri inaugurácii poštovej známky.

Letno, prázdninovo a oddychovo pokračuje Malá škola filatelie od Štefana Plíšku, tentokrát o návrhoch známok a skúškach tlače. O. Földes píše o zaujímavých poštových lístkoch dopravených do cudziny v období 1939-40. Po dlhšej odmlke sa opäť prihlásil V. Priputen a o novinkách ruskej pošty a o minulo-ročnej produkcii píše v Liste z Moskvy. M. R. Štefánik nám pri príležitosti 125. výročia jeho narodenia na známkach pripomína J. Maniaček. Telekartistov poteší v ich okienku M. Jobek, ktorý píše o nových slovinských slovacikách. A. Paulinyová nás prostredníctvom hodnotenia diplomovej práce zoznamuje s nádejným a talentovaným tvorcom známok, V. Ondrejičkom, absolventom VŠVÚ. A potom prinášame tradičné rubriky o našich nových známkach, aj o známkach našich susedov, pečiatkach, tiež rad drobných zaujímavostí a ďalšie pokračovanie našej súťaže. A snád vás opäť zaujme aj nová ponuka firmy Zberateľ.

Dúfame, že v pestrej ponuke si opäť niečo nájdete na spríjemnenie oddychu a časopis bude vašim verným spoločníkom aj v tomto dovolenkovom období.

Vaša redakcia

ZBERATEL[®]

Ročník XI. - 2005 • Číslo 6 • Cena 49 Sk

Z OBSAHU / CONTENTS / INHALTS

- **Z novinek našich susedov** / Some new items of our neighbours / Aus Neuheiten unserer Nachbarn (6-9)
- **V. Priputen: List z Moskvy** / A letter from Moscow / Brief aus Moskau (10-12)
- **M. Jobek: Malé okienko telekartistu** (87) / Short column of a phonedcard collector / Kurz über die Telefonkarten (14-16)
- **M. Bachratý: Ešte k známkam SLOVAKOTOUR** / Slovakotour labels again / Noch etwas zum Slovakotourmarken (17)
- **O. Földes: Falošná zhovievavosť pošty** / False indulgence of the post / Unangemessener Fortgang der Post (18-19)
- **J. Maniaček: M. R. Štefánik – veľký Slováč a Európan** / M. R. Štefánik – the great citizen of Slovakia and Europe / M. R. Štefánik – der grosse Slovaker und Europaer (20-21)
- **T. Kotek, D. Evinic: Zlavené poplatky za niektoré balíky v Maďarsku v r. 1941-44** / Reduced fees for some parcels in Hungary in 1941-44 / Billigere Gebühr für einige Packeten in Ungarn in 1941-44 (26-27)
- **I. Lužák: Národná galéria Írska** / National gallery of Ireland / Irische Nationalgalerie (27)
- **Š. Plíška: Malá škola filatelie – Ako vznikajú známky** / Short course of philately – designing and testing the marks in press / Grundschule der Philatelie – Entwürfe und Druckproben der Briefmarken (28)
- **R. Fischer: Ofsetem k víťazstvú oceľotisku** / Via offset to a victory of die-stamping / Durch Ofsetverwendung zum Sieg des Stichtiefdrucks (34-36)
- **Zberateľské state** / Collectors' articles V. Kučera: Prosim ku stolu, je prestreté (Europa 2005 – Gastronómia) / Pass to the table, it is laid (Europa 2005 – Gastronomy) / Bitte zum Tisch, es ist aufgedeckt (Europa 2005 – Gastronomie)

ZBERATEL®

Mesačník pre filatelistov, numizmatikov, filokartistov, zberateľov telefónnych kariet a iných predmetov zberateľského záujmu

■ **Vydavateľ:** Firma ZBERATEL, Bratislava. Registračné číslo časopisu: MK 1188 / 95 zo dňa 1. 2. 1995 | ISSN 1335-8693

■ **Adresa redakcie:** ZBERATEL, Račianska 17, 831 02 Bratislava, ☎ 02/44 250 149, e-mail: zberatel.redakcia@chello.sk.

■ **Redakčná rada:** RNDr. Milan Antala, dr. Ondrej Földes, Ing. Marian Jobek, Ing. Miroslav Gerec, PhDr. Elena Minarovičová (predsedníčka), Mgr. Antónia Paulinyová, RNDr. Michal Zika a dr. Severín Zrubec (čestný predseda).

■ **Redakcia:** Ing. Peter Malík, PhD. - šéfredaktor, Anton Kulhánek - člen redakcie, Martina Ďurkáčová - grafická úprava, RNDr. Milan Antala - jazyková úprava, Mgr. Pavol Ondráška - preklad do angličtiny.

■ **Cena a predplatné:** Cena za jeden výtlačok 49 Sk. Pri odbere 11 ks a viac vydavateľ poskytuje 20% zľavu. Celoročné predplatné na rok 2005 (vrátane poštovného): Pre abonentov zo Slovenskej republiky 490 Sk, s prílohami 550 Sk, pre abonentov z Českej republiky 922 Sk (740 Kč), s prílohami 982 Sk (785 Kč), pre abonentov z ostatnej Európy 1086 (28 €), s prílohami 1165 Sk (30 €), pre abonentov zo zámorských krajín 1350 Sk (47 USD), s prílohami 1490 Sk (52 USD).

■ **Zasielanie príspevkov a inzerátov:** Články napísané strojom, na počítaní (PC formát WORD) zasielané elektronickou poštou, na počítačových disketách alebo čitateľne napísané ručne. Obrazové podklady na ilustráciu formou zapožičania originálov na základe dohody, elektronickou cestou naskenovaných obrázkov (formát BMP, JPG alebo TIF, min. 300 dpi) alebo zaslaním kvalitnej reprodukcie.

Redakcia si vyhradzuje právo uverejniť aj príspevky, s ktorých obsahom sa nestotožňuje. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

■ **Tlač:** Tlačiareň KOMPRINT, Borinská 8, 841 03 Bratislava 47, ☎ 02/6446 2403, fax: 02/6446 2404, e-mail: komprint@mail.eurotel.sk, www.komprint.com

■ **Číslo 06/2005:**

Redakčná uzávierka	28. júna 2005
Do tlače zadané	6. júla 2005
Dátum vydania	12. júla 2005

INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH ZBERATEĽA

INZERÁTY

Cena jedného aj začatého riadku inzerátu je 20 Sk. Za zvýraznenie rámečkom účtujeme príplatok 35 Sk. Na trikrát opakovaný inzerát poskytujeme 30%-nú zľavu. Abonentí časopisu majú v každom čísle prvých 5 riadkov inzerátu zdarma. Úhradu inzerátu, resp. potvrdenku o úhrade treba zaslať na adresu redakcie najneskôr so znením inzerátu. V záujme uverejnenia presného znenia inzerátov žiadame ich písať na stroji (počítači) alebo čitateľne paličkovým písmom. Za obsah zodpovedá podávateľ, inzeráty vecne neupravujeme a uverejňujeme ich v došlom poradí.

KOMERČNÉ INZERÁTY A REKLAMY

Cenu za uverejnenie plošných komerčných inzerátov a reklám na vnútorných čiernobielych stranách podľa dodaných predloh účtujeme podľa požadovanej veľkosti plochy:

Celá strana A5 (128 x 180 mm)	3 200 Sk
Polovica strany A5 (128 x 90 mm)	1 900 Sk
Štvrtina strany A5 (64 x 90 mm)	1 000 Sk
Jedna osmina strany A5 (64 x 45 mm)	550 Sk

Pokiaľ nie je dohodnuté inak, redakcia si vyhradzuje právo rozhodnúť o mieste uverejnenia reklamy v časopise. Grafickú úpravu reklám, uverejnenie reklám na farebnej strane a iné neštandardné požiadavky, účtujeme podľa osobitného sadzovníka alebo na základe dohody.

OZNAMY O PODUJATIACH

Informácie nekomerčného charakteru o výmenných schôdzkach, burzách a zberateľských stretnutiach sú uverejňované bezplatne.

PONUKA FIRMY ZBERATEL

V tejto rubrike ponúkaný materiál možno zakúpiť v predajni ZBERATEL, Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava, ☎ 0911 250149, e-mail: zberatel@chello.sk, v dňoch pondelok až piatok od 10.00 do 18.00 hod. Ponúkaný materiál možno objednať aj písomne, prípadne telefonicky. K cenám firma účtuje poštovné a balné. Ceny ponúkaných materiálov platia (pokiaľ nie je uvedené inak) vždy len do vydania ďalšieho čísla časopisu Zberateľ. Všetkým abonentom časopisu firma poskytuje na ponúkaný tovar zľavu vo výške 5 %.

PLATBY ZO ZAHRANIČIA

za predplatné časopisu Zberateľ a za objednaný materiál

- z Českej republiky: na účet Anton Kulhánek, číslo účtu 147 1883 123/0800, Česká spořitelna, pobočka Trutnov
- z ostatných štátov Európy a Zámoria: na účet Anton Kulhánek-Zberateľ, číslo účtu 0170170280/0900, Slovenská sporiteľňa, a.s., Bratislava, IBAN: SK66 0900 0000 0001 7017280 BIC: GIBASK BX

➔ Oznamy firmy ZBERATEL

Od 1. marca 2005 sme na Račianskom mýte 1/D v rovnakých otváracích hodinách ako doteraz.

☎ **novej predajne 0911 250 149, e-mail zberatel@chello.sk**

Redakcia Zberateľa je na pôvodnej adrese Račianska 17, ☎ 02/44 250 149, e-mail zberatel.redakcia@chello.sk návšteva redakcie v utorok 10.30 – 12.00 hod., 13.00 – 16.00 hod. Iný termín po dohode.

NOVÉ SLOVENSKÉ POŠTOVÉ ZNÁMKY A INÉ ZBERATEĽSKÉ MATERIÁLY

■ Prezident Ivan Gašparovič

Slovenská pošta, a. s., vydala 15. 6. 2005 výplatnú poštovú známku „Prezident SR Ivan Gašparovič“ v nominálnej hodnote 9 Sk.

Na známke je portrét prezidenta SR Ivana Gašparoviča.

Autorom grafickej úpravy a rytiny známky podľa fotografie Martina Fridnera je akad. mal. Martin Činovský.

Známku rozmerov 23 x 27 mm vrátane perforácie (na výšku) rotačnou ocelotlačou vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenín Praha, a. s., na tlačových listoch so 100 známkami v náklade 5 mil. kusov.

Slovenská pošta, a. s., súčasne vydala obálku prvého dňa vydania vrátane pečiatky prvého dňa vydania s domicilom Bratislava. Na FDC je vstupná brána prezidentského paláca. Autor výtvarného návrhu FDC je akad. mal. Ivan Schurmann.

Rytec FDC je František Horniak. FDC ocelotlačou z plochej dosky vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava v náklade 3 200 kusov. Známka č. 359

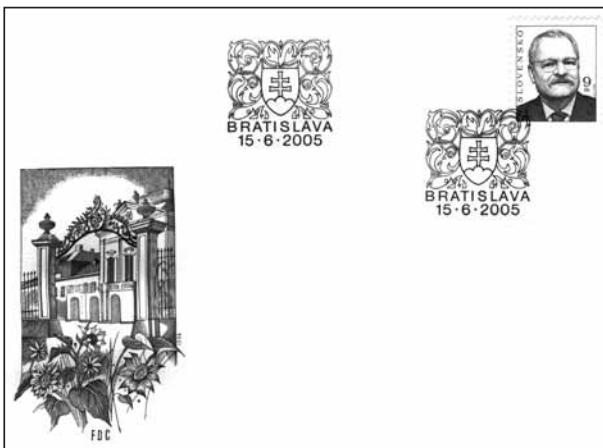
Ivan Gašparovič sa narodil 27. 3. 1941 v Poltári. V rokoch 1959 – 1964 študoval právo na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po skončení štúdia bol v rokoch 1965 – 1966 právnym čakatelom na Okresnej prokuratúre v Martine a v rokoch 1966 – 1968 pracoval na Mestskej prokuratúre v Bratislave. Od roku 1968 učil na Katedre trestného práva, kriminológie a kriminalistiky Právnickej fakulty UK.

V roku 1992 ho zvolili za poslancu Slovenskej národnej rady, stal sa predsedom SNR a do roku 1998 predsedom NR SR. V parlamentných voľbách roku 1998 bol zvolený za poslancu NR SR. V roku 2002 sa doc. JUDr. Ivan Gašparovič vrátil ako vysokoškolský učiteľ na Právnickú fakultu UK v Bratislave. Je autorom aj spoluautorom vysokoškolských učebníc a skript, odborných štúdií a článkov z oblasti trestného práva.

V priamych prezidentských voľbách v apríli 2004 bol Ivan Gašparovič zvolený

za prezidenta Slovenskej republiky a do úradu nastúpil po inaugurácii 15. 6. 2004.

Ivan Gašparovič za prvý rok svojho pôsobenia vo funkcii prezidenta navštívil už všetky významné európske aj svetové inštitúcie. V Bruseli sa stretol s najvyššími predstaviteľmi Európskej únie a NATO. V septembri 2004 v New Yorku vystúpil na pôde OSN na 59. Valnom zhromaždení ako prvá hlava štátu v histórii samostatnej Slovenskej republiky. Vo februári 2005 bol hosťiteľom hláv štátov USA a Ruskej federácie počas summitu Bush-

Putin, ktorý bol najdôležitejšou zahraničnopolitickou udalosťou v Slovenskej republike v súčasnom období.

■ Ochrana prírody - Kone

Slovenská pošta, a. s., vydala 30. 6. 2005 v emisnom rade Ochrana prírody hárček s dvoma príležitostnými poštovými známkami „Kone“ v nominálnych hodnotách 29 Sk a 31 Sk.

Známky sú vytvorené ako výrez z háččeka. Na háčču sú v rôznych situáciách zobrazené kone plemena Lipicanský kôň a Slovenský teplokrvník. Šľachtiteľský chov týchto plemien je na Slovensku v Národnom žrebčine v Topoľčiankach. Na známke s nominálnou hodnotou 29 Sk je zobrazený Lipicanský kôň, ktorý sa využíva ako kočiarový a športový kôň, prevažne na drezúru. Na známke s nominálnou hodnotou 31 Sk je Slovenský teplokrvník, ktorý sa na Slovensku využíva ako športový kôň.

Autorom výtvarných návrhov emisie je akad. mal. Igor Piačka. Rytiny vytvoril akad. mal. Rudolf Cigánik.

Známky rozmerov 44,5 x 30,5 mm vrátane perforácie (na šírku) v háčču technikou ocelotlač z plochých dosiek v kombinácii s ofsetom vytlačila tlačiareň Poštovní tiskárna cenin Praha, a. s., v náklade 200 000 kusov.

Slovenská pošta, a. s., súčasne vydala dve obálky prvého dňa vydania vrátane pečiatok prvého dňa vydania s domicilom Topoľčianky. Na FDC sú zobrazené kone vo voľnom pohybe. FDC technikou ocelotlače z plochých dosiek vytlačila tlačiareň TAB, s.r.o., Bratislava v náklade 3 200 kusov. Známky č. 360 a 361 (H 360-361).

Lipicanské plemeno koní patrí medzi najstaršie kultúrne plemená chované v Európe. Vyšľachtenie tohto plemena si vyžiadalo dodržiavanie dvornej etikety a ceremoniálu na viedenskom panovníckom dvore, ktorému vzorom bol španielsky panovnícky dvor. Na vyšľachtenie ľahšieho typu koňa bol v roku 1580 v krásnej oblasti Slovinska zriadený dvorný žrebčín Lipica. Pri šľachtení sa používali kone starošpanielske, starotaliancke, ale tiež arabský kôň. Vyšľachtené plemeno bolo pomenované podľa sídla žrebčína.

Lipicany sú stredne mohutné s výbornými morfológickými a biologickými vlastnosťami, vyznačujú sa mierne oblúkonosou hlavou, vznosným chodom v kluse, sú miernej povahy, učelivé a poslušné. U lipicana prevláda biela farba srsti.

Pri založení Národného žrebčína Topoľčianky v roku 1921 základ chovu lipicana tvorilo originálne lipicanské stádo 32 kobyliiek a jeden plemenný žrebec zo žrebčína Lipica. Stádo lipicanov v NŽ Topoľčianky má 30 – 40 plemenných kobyli, 3 – 4 plemenné žrebce a dorast žrebčiekov a kobyliiek. Prezídium nadácie Slovak Gold udelilo lipicanskému stádu v NŽ Topoľčianky, prvýkrát ako chovnému produktu, Certifikát nadštandardnej kvality.

Územie medzi Tisou a Dunajom, kde v karpatskej kotlině leží Slovensko, bolo odpradáva známe chovom teplokrvných koní, ktorých pôvod sa odvodzuje od divokého tarpana. Podľa historických údajov, stáda divokých tarpanov sa ešte v polovici 19. stor. pásli na stepných planinách v okolí Čierneho a Kaspického mora. Bojové kmene, ktorých údernou silou boli jazdecké útvary, robili z týchto oblastí nájazdy cez Ruské stepy do strednej a západnej Európy. Ich jazdecké kone boli orientálneho, neskôr arabského pôvodu, menšie, vytrvalé, odolné a skromné, s pevným zdravím. Počas bojových nájaz-

dov zošľachtovali domáce kone. O existencii divokého koňa na našom území máme hmotné dôkazy z náleziska Gánovce, Vyšné Ružbachy, ako aj z avarského pohrebiska Žitavská Tôň. Najvýraznejší, ale pritom najkvalitnejší rozvoj chovu koní na tomto území prebiehal počas takmer 200 ročnej okupácie (1526-1711) tureckými vojskami, kedy bol chov koní intenzívne ovplyvňovaný arabským koňom. Po okupácii po roku 1711 do začiatku 19. stor., mal na časť chovu koní vplyv kôň španielsky. Vyšľachtenie anglického plnokrvníka v závere 18. a začiatkom 19. stor. malo výrazný vplyv na chov koní na tomto území, ktorý trvá až dodnes.

Slovenský teplokrvník nie je homogénne plemeno, na jeho vzniku sa podieľali viaceré teplokrvné plemená koní. Je to kôň stredne mohutný, s dobre vyjadreným typom jazdeckého koňa, chodivý, dobrého charakteru a temperamentu, vhodný aj pre prácu v záprahu. Zovňajšok má korektný, dlhších línií, so suchým fundamentom, s dobrými kopytami. Jeho chovná oblasť je vymedzená územím Slovenskej republiky. Má spracovaný a schválený „Štatút plemennej knihy“ a radu plemennej knihy. Na Slovensku je to najrozšírenejšie plemeno koní, so šľachtiteľským chovom v Národnom žrebčine Topoľčianky

■ NL: Prezident Ivan Gašparovič

Slovenská pošta, a. s., vydala 15. 6. 2005 nálepný list k výplatnej poštovej známke „Prezident SR Ivan Gašparovič“.

Na nálepnom liste je poštová známka emisie „Prezident SR Ivan Gašparovič“.

Prítláč na nálepnom liste zobrazuje netradičný pohľad z parku na sídlo prezidenta v Grassalkovičovom paláci. V dolnej časti nálepného listu je umiestnené logo Slovenskej pošty.

Autorom výtvarného návrhu nálepného listu je Peter Čepec. Nálepny list ofsetom vytlačila tlačiareň KNIH-TLAČ, Zohor.

■ CM: Ochrana prírody - Kone

Slovenská pošta, a. s., vydala 30. 6. 2005 k príležitostným poštovým známkam „Kone“ dve Cartes maxima s fotografiami koní plemena Lipicanský kôň a Slovenský teplokrvník.

Autorom fotografie Lipicanského koňa je Ing. Dalibor Gregor. Autorom fotografie Slovenského teplokrvníka je Ing. Emil Kovalčík, PhD. Autorom grafických úprav Cartes maxima je akad. mal. Igor Piačka.

Cartes maxima sú vytlačené ofsetom v tlačiarni KNIH-TLAČ, Zohor.

■ Pamätný list

Slovenská pošta, a. s. vydala 10. 6. 2005 pamätný list „Najkrajšia známka na svete v roku 2003“.

Na pamätnom liste je poštová známka emisie „Ladislav Medňanský Potok za humnami, na brehu“, s príležitostnou pečiatkou s domicíom Spišská Belá, s dátumom 10. 6. 2005.

Motívom prítláče na pamätnom liste je reprodukcia ryteckej rozkresby olejomaľby Ladislava Medňanského, Odmäk, v spracovaní Františka Horniaka.

Autorom výtvarného návrhu pamätného listu je František Horniak. Pamätný list ofsetom vytlačila tlačiareň KNIH-TLAČ, Zohor.

■ Príležitostná tlač

Slovenská pošta, a. s., vydala 10. 6. 2005 číslovanú príležitostnú tlač s odtlačkom pôvodnej rytiny známky Ladislav Medňanský Potok za humnami, na brehu.

Príležitostnú tlač vytlačila tlačiareň TAB, s. r. o., Bratislava, dvojfarebnou ocelotlačou v čiernej a hnedej farbe.

(z podkladov SP pripravil -pem-)

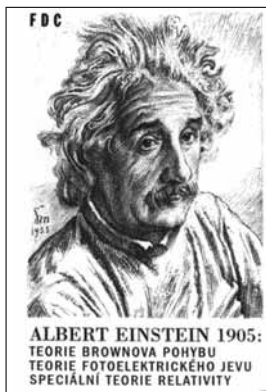
Z NOVINIEK NAŠICH SUSEDOV

Česká republika: Svetový rok fyziky, Deťom, ME v baseballe

Svetový rok fyziky bol vyhlásený z podnetu Európskej fyzikálnej spoločnosti a Medzinárodnej únie pre čistú a aplikovanú fyziku. Rok 2005 bol zvolený s ohľadom na 100. výročie publikovania základných prác Alberta Einsteina. Tento fyzik svetového významu pôsobil v rokoch 1911-1912 na

pražskej univerzite. Účelom Svetového roka fyziky je pripomenúť veľké výsledky, ktoré fyzika dosiahla v uplynulom storočí a poukázať na problémy, ktoré môže pomôcť riešiť, napr. dostatok energie, nové materiály, dopravu, informatiku, komunikáciu, životné prostredie aj ľudské zdravie. Na známke hodnoty 12 Kč vydané 25. 5. 2005 je logo Svetového roka fyziky 2005 (svetelný kužel) a Einsteinov postulát o konštantnej rýchlosti svetla. Znáмка bola vytlačená rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou v PL s 50 známkami. Kat. č. 437 • V 70. rokoch minulého storočia Václav Čtvrtek napísal **pre deti** Rozprávky

z drevenej chalúčky Křemílka a Vochomůrky. Výtvarník, scenárista a režisér animovaných filmov Z. Smetana

upravil príbehy lesných škriatok pre obľúbený Večerníček a príbehy svojim osobitým štýlom nahovorila J. Bohdalová. Na známke hodnoty 7,50 Kč vydané 25.5.2005 sú známe postavičky v úprave Z. Smetanu. Znáмка bola vytlačená rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou v PL s 50 známkami a v úprave s kupónami pre známkový zošitok. Kat. č. 438

- **Baseball** vznikol pravdepodobne z anglickej ľudovej hry. Prvý baseballový klub bol založený r. 1845 v New Yorku. V Amerike tento šport získal rýchle popularitu a začal sa šíriť po celom svete. Na území Čiech sa prvý zápas odohral medzi plzenskou a pražskou organizáciou YMCA. Po 2. svetovej vojne bola táto hra v útlme, ale v 60. rokoch začala jeho novodobá história. V r. 1992 vznikla Česká baseballová asociácia a o rok neskôr celoštátna Extraliga. K posledným úspechom ČR v tomto športe patria európske tituly z ME žiakov 2003 a 2004 a ME kadetov 2004. 12. ME mužov, ktorému je venovaná známka, prebehlo 7. až 17.7.2005 v Prahe, Ostrave, Brne, Chocni, Olomouci a v Blansku. Na známke 9 Kč vydané 22.6.2005 je hráč pripravený odpáliť loptičku. Znáмка bola vytlačená rotačnou ocelotlačou v kombinácii s hĺbkotlačou v PL s 50 známkami. Kat. č. 443.

Nové české poštové lístky

Výstava Brno 2005 a 200. výročie bitky pri Slavkove

Príležitostný poštový lístok na propagáciu Európskej výstavy poštových známok BRNO 2005 a na pripomenutie 200. výročia bitky pri Slavkove bol vydaný

4.5.2005. Obraz známky hodnoty 7,50 Kč tvorí grafická kompozícia mestského erbu, nápisu BRNO, dreveného kolesa a brnenského draka. Na ľavej časti poštového lístka je fotografia vrchu Santon, ktorý sa nachádza v katastru obce Tvarožná asi 10 km od Brna. Tento názov vrch takto nazvali v roku 1805 vojaci Napoleonickej armády, ktorým slúžil ako strategický bod. Koncom novembra 1805 vrch obsadili francúzske jednotky, opevnili sa tu a na svoju obranu mali k dispozícii 18 diel. Pred bojom zbúrali kaplnku, ktorá bola znovu postavená v roku 1832. V blízkosti kaplnky je dnes umiestnená replika francúzskeho dela. Obrazovú časť dopĺňajú texty a logo výstavy BRNO 2005. Autorom grafickej úpravy lístka je Karel Dvořák.

700. výročie založenia mesta Nový Bydžov

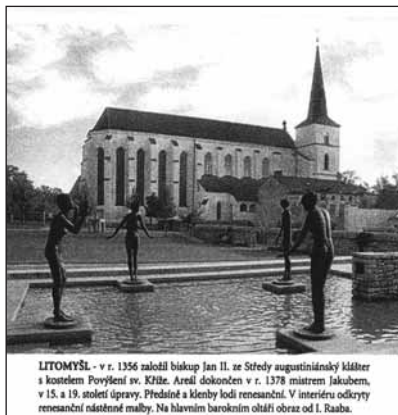
Ďalší poštový lístok bol vydaný k jubileu Nového Bydžova. V prameňoch, ešte ako kráľovské mesto, sa prvýkrát spomína v roku 1305 ako mesto Jána Luxemburského. Od roku 1325 sa dostalo do majetku du

Vartenbergovcov, od roku 1516 Perstejnem a od roku 1548 Vladštejnem. V roku 1569 sa Nový Bydžov sa z poddanského vzťahu vykúpil a stal sa kráľovským vénovým mestom. Od roku 1999 je Nový Bydžov členom Združenia deviatich kráľovských vénových miest. Na natlačenej známke hodnoty 7,50 je mestský erb a text: Kráľovské vénné město Nový Bydžov / 700 let. Na ľavej strane lístka je na pozadí najstaršej veduty mesta z rokov 1536-1537 zobrazená Kniha svedomia z rokov 1131-1470 (druhá najstaršia mestská kniha v Čechách) a stará študentská zástava z polovice 18. storočia, najväčšia pamiatka na novobydžovské merendy. Autorom grafickej úpravy lístka je Václav Kučera.

12. séria obrazových poštových lístkov

Desiateho júna 2005 bol vydaný 8-kusový súbor obrazových poštových lístkov s motívami cirkevných pamiatok v Českej republike. Je to už v poradí 12. súbor českých obrazových poštových lístkov. Je na nich natlačená známka so štátnym znakom a nominálnou hodno-

tu 7,50 Kč. Na ľavej strane lístkov A 145/2005 až A 152/2005 sú nasledujúce motívy:

- Praha - kláštor s kostolom sv. Františka,
- Broumov - pôvodne gotický hrad benediktínmi v 14. storočí prestavaný na opevnený kláštor,
- Doksany - bývalý premonstrátsky ženský kláštor,
- Třeboň - kláštor augustiánov s kostolom sv. Jiljí,
- Cheb - bývalý kláštor klarisiek,
- Rajhrad - benediktínsky kláštor s kostolom sv. Petra a Pavla,
- Prostějov - kláštor milosrdných bratov s kostolom Povýšenia sv. Križa,
- Litomyšl - augustiánsky kláštor s kostolom Povýšenia sv. Križa.

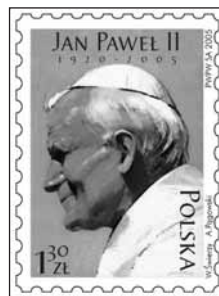
Obrazové poštové lístky sú vydané aj s natlačeným kašetom.

Na všetkých vydaniach českých poštových lístkov sú ako ochranné prvky hologramy.

Polsko

Ján Pavol II. 1920 – 2005

V deň poslednej rozlúčky s pápežom Jánom Pavlom II., 4. 8. 2005 Poľská poštová správa vydala poštovú známku s portrétom Svätého Otca, ktorého predlohu vytvoril Waldemar Świezy. V súvislosti s pastierskou službou Jána Pavla II. bolo v Poľsku vydaných mnoho poštových známok, príležitostných pečiatok, poštových lístkov a ďalších celín, ktoré vytvorili filatelistickú kroniku o jeho živote a poslaní, o jeho trvalom zasadzovaní sa za kresťanské zásady života, súcitu a pomoci trpiacim ľuďom, mier a toleranciu medzi

národmi sveta. Známkou graficky upravil Andrzej Pagowski. Jej nominálna hodnota je 1,30 Zl a vytlačená bola ofsetom v náklade 5,6 miliónov kusov

Extrémne športy

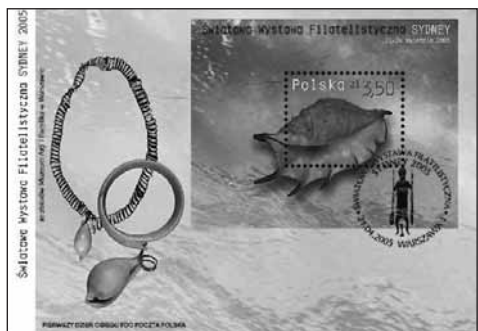
Poľská pošta reagovala na stále väčšiu popularitu tzv. extrémnych športov vydaním 4-známkového emisie. Emisia bola vydaná 15. 4. 2005 súťažou dvoch štvoríc

známok na PL. Všetky známky majú nominálnu hodnotu 1,30 Zl a prinášajú tieto „adrenalinové“ športy: Výsadekové skákanie padákom, bungee – skákanie s kaučukovým lanom z vysokých objektov, horolezectvo – mimoriadne náročné zdolávanie kolmých stien a rating – splavovanie divokých horských riek na gumových člnoch. Autorka výtvarných návrhov emisie je Magdaléna Blažková. Známkami boli vytlačené ofsetom v náklade 500 tisíc PL.

Svetová filatelistická výstava SYDNEY 2005

Poľsko patrí medzi krajiny, ktoré veľkú pozornosť venujú svetovým filatelistickým výstavám. Konanie tých-

to podujatí nepovažuje za významné a príťažlivé len pre filatelistov, ale aj pre poštovú správu, pre ktoré sú to príležitosti na prezentovanie svojich známkových produktov, uzatváranie obchodných kontraktov, na nadviazanie nových kontaktov, výmenu skúseností a pod. Spravidla k svetovým výstavám vydávajú príležitostné známky

alebo poštové lístky. K tohtoročnej Svetovej filatelistickej výstave SYDNEY 2005, ktorá sa konala v dňoch 21. – 24. 4. 2005, Poľská poštová správa vydala hárček s jednou známkou hodnoty 3,50 Zl. Na hárčku je vyobrazená ulita (Lambis truncacata) pochádzajúca z ostrova Trobianda, nachádzajúca sa v zbierkovom fonde múzea Ázie a Pacifiku vo Varšave. Autor výtvarných návrhov emisie Janusz Wysocki, dátum vydania 21. 4. 2005, tlač ofset, náklad číslovaných hárčekov 300 tisíc perforovaných a 150 tisíc neperforovaných.

Rakúsko

Life Ball 2005

Aj v tomto roku sa vo Viedni uskutočnilo veľké charitatívne podujatie pod názvom „Life Ball 2005“, ktoré sa Viedenskej radnici koná od roku 1993. Príjmy z tohto podujatia sú venované na výskum choroby AIDS. Pri tejto príležitosti sú uvoľnené siene a nádvorcia v areáli historickej radnice

a okrem veľkolepého plesu pre takmer 4000 osôb sú usporiadané aj sprievodné podujatia. Medzi najvýznamnejšie pred otvorením plesu patria prehliadky tvorby renomovaných módnych návrhárov. Na sprievodných podujatiach sa môžu zúčastniť návštevníci aj bez vstupeniek na ples, čo každoročne využíva okolo 35 000 obyvateľov a návštevníkov Viedne.

Hostami podujatia sú mnohé významné osobnosti politického, kultúrneho a umeleckého života, ktoré sa váhou svojej osobnosti a popularitou angažujú za dobrú vec. Medzi tohtoročné hviezdy patrila známa medzinárodná top-modelka Heidi Klumová. Svoju kariéru odštartovala v roku 1992, keď zvíťazila v súťaži vysielateľa RTL o modelku roka a od tej doby sa vo svojom odbore vypracovala na svetovú špičku. Rakúska pošta vybrala práve Heidi Klum na známku, a tým podporila toto podujatie. Znáмка hodnoty 0,75 € bola vydaná 20.5.2005 v náklade 800 tisíc kusov. Pod známkou sa autorsky podpísal Michael Rosenfeld. Aj táto známka bola vydaná označením AUSTRIA namiesto tradičného ÖSTERREICH.

Deň známky 2005

Obrazovým námetom na tohtoročnej známke vydané v tradičnom emisnom rade je nemecký hydroplán Junkers F 13. Počiatky pravidelnej leteckej dopravy v Rakúsku siahajú ku koncu 1. svetovej vojny, keď bola vojenskými lietadlami otvorená prvá medzinárodná letecká poštová linka z Viedne cez Krakov a Lvov do Kyjeva. Na jar roku 1922 potom začína éra rakúskej

civilnej leteckej dopravy, prevádzkou lietadlami francúzsko-rumunskej spoločnosti CFRNA. O rok neskôr letecká doprava začala aj lietadlami rakúskej leteckej spoločnosti OLAG, ktorá bola ustanovená 3.5.1923. Oficiálna letecká prevádzka OLAG začala prvým letom s lietadlom Junkers F 13 z Donauwiese bei Jedlesee 14.5.1923 na linke Viedeň - Mnichov. O niekoľko týždňov neskôr, 16.7.1923, bola otvorená linka vedúca popri Dunaji z Viedne do Budapešti s lietadlom F 13, na tento účel vybaveným plavákmi. V Európe ide o prvú pravidelnú linku s hydroplánom. A práve túto skutočnosť chce dokumentovať 27.5.2005 vydaná známka s nominálnou hodnotou 3,95 €. Návrh na známku vypracovala Marianne Sieglóvá, rytinu vyhotovil Gerhart Schmir, náklad známky je 720 000 kusov.

Ochranca svätý Jozef

Sv. Jozef je jeden z nemnohých svätých, ktorý nebol mučeníkom. Tesár Jozef, pochádzajúci z Nazaretu, začal byť pomerne neskoro uctievaný ako svätý. Až v období baroka jeho uctievanie dostalo širší základ, keď cisárovná Mária Terézia v roku 1771 u pápeža vymohla ustanovenie sv. Jozefa za ochranca dnešných spolkových krajín Vorarlberg, Tirolsko, Korutánsko a Štajersko. Svätý Jozef sa teší veľkej úcty ako ochranca manželskej sviatosti, kresťanskej rodiny, detí a mnohých ďalších cností. Známkou s postavou sv. Jozefa, v jednej ruke s Ježiškom, v druhej s ľaliou, navrhla Maria Schulzová a vyryl Robert Trsek. Má nominálnu hodnotu 0,55 € a vydaná bola 11.6.2005 v náklade 700 tisíc kusov.

Maďarsko

78. Deň poštovej známky - 20. výročie Veľkej ceny Maďarska Formule F 1

V tomto roku si maďarskí filatelisti už po 78. raz pripomenuli Deň poštovej známky. Tohto roku sa podujatia ku Dňu známky sústredili do mesta Pápa. Medzi najvýznamnejšie patrila medzinárodná filatelistická výstava HUNFILA 2005, celoštátna mládežnícka výstava a ďalšie akcie vrátane uvedenia emisie vydané ku Dňu poštovej známky. Emisia je venovaná 20. výročiu automobilových pretekov Formule F 1 v Maďarsku na okruhu HUNGARORING. Na dvoch známkach (50 Ft a 90 Ft) sú vyobrazené pretekárske automobily a na hárčeku (500 Ft + príplatok 200 Ft) je pohľad na pretekársku dráhu, kde sa každoročne jazdí o Veľkú cenu Maďarska. Autorom grafickej úpravy emisie je F. Svindt s použitím fotografií J. Hajdúa. Emisia má dva dátumy vydania:

Známky boli vydané 17. júna 2005 pri otvorení výstavy HUNFILA 2005 v meste Pápa a hárček 18. júla 2005 v Budapešti pri jubilejných pretekoch Formule F 1. Známky boli vydané v náklade po 250 tisíc kusov, číslované hárčeky v náklade 100 tisíc kusov.

Ukrajina

Piesňová súťaž Eurovízie 2005

Vlajším víťazstvom Ruslany v piesňovej súťaži Eurovízie Ukrajina získala právo na tohtoročné usporiadanie tejto populárnej súťaže. Táto súťaž, niekedy prezývaná aj ako „majstrovstvá Európy populárnej hudby“, mala v tomto roku strieborné jubileum, v poradí to bol už jej 50. ročník. Súťaž s oficiálnym názvom EUROVISION SONG CONTEST KYIV 2005 sa uskutočnila v priestoroch Paláca športu v Kyjeve v dňoch 19. mája (polofinále) a 21. mája (finále) 2005. Do súťaže bolo v kvalifikačnom kole zaregistrovaných 25 krajín (všetky okolité krajiny okrem ČR a SR) a do finálovej piesňovej súťaže 39 krajín, ktoré pridelením bodov rozhodli o poradí súťažiacich: Palmu víťazstva si odniesla grécka speváčka Helena Paparizou (získala 230 bodov), na druhom mieste sa umiestnila Chiara z Malty (192) a na treťom mieste rumunská skupina Luminit Angel & Sistem (158). K tejto príležitosti Ukrajinská pošta vydala 19. mája 2005 známku s nominálnou hodnotou 2,50 hr v TL po 12 kusov známok v celkom náklade 200 tisíc známok. Obraz známky tvoria jagavé hviezdy a planéty na modrom podklade, hore s emblémom súťaže a dole so zelenými listami papradia. Kompozícia obrazu známky akoby symbolizovala slávnostne vyzdobené javisko. Súťaž v roku 2006 sa uskutoční v Grécku.

Zo zahraničných podkladov rubriku pripravil **V. Kučera**

List z Moskvy

Vladimír Priputen

• SKONČENIE VEĽKEJ VLASTENECKEJ VOJNY PRIPOMENULO FILATELISTOM V RUSKU 5 ZNÁMKOV, HÁRČEK A DVA „MALÉ LISTY“ • RUSKO VLANI VYDALO 88 ZNÁMKOV (VRÁTANE HÁRČEKOV) V 33 SÉRIACH • ROK 2004 PRINIESOL NOMINÁL ZA 524 RUBLOV (asi 19 USD) • RUSKÝ RUBEL (RUR) SA STABILIZUJE • 1 USD SA UŽ ASI TRI ROKY VYMIENĀ OKOLO 26–28 RUR • POPULARITA TZV. „MALÝCH LISTOV“ VYŤAHUJE PENIAZE OD FILATELISTOV • ROK 2005 PRINESIE PODĽA PLÁNU 61 ZNÁMKOV VRÁTANE HÁRČEKOV A PO 10 PRÍLEŽITOSTNÝCH OBÁLOK A POŠTOVÝCH LÍSTKOV •

Bodkou za pripomenutím si 60. výročia skončenia 2. svetovej vojny, ktorú Rusi nazývajú „Veľká vlastenecká vojna“, boli oslavy v Moskve na Červenom námestí. Tam sa zišlo 54 najvyšších predstaviteľov sveta, vrátane nášho prezidenta Ivana Gašparoviča, aby si spoločne pripomenuli víťazný koniec najväčšieho utrpenia, aké dejiny ľudstva poznajú. Ani Ruská poštová správa nemohla vydaním známok nepripomenúť túto udalosť. Už 5. apríla vydala sériu 5 poštových známok s hárdčekom a k tomu aj dva malé listy. Známky sú v hodnotách 2, 2, 3, 3 a 5 rublov a hárdček v hodnote 10 RUR (obr. vpravo). Zobrazujú námety a udalosti viažuce sa k udalosti: - autogram sovietskeho vojaka na Ríšsky snem; - vojaci na tanku v rozbitom Berlíne; - odpočinok po boji; - stretnutie po víťazstve s kvetmi; - prehliadka víťazstva 24. júna 1945 v Moskve, s vojnovými zástavami porazených na dlažbe Červeného námestia. Hárdček zobrazuje vztýčenú červenú zástavu na Reichstagu. Prvý malý list má všetkých 5 známok s jedným kupónom a druhý má námet jednej známky deväťkrát (autogram na Ríšskom sneme) a je tiež s kupónom. Známky boli tlačené viacfarebným ofsetom na kriedovom papieri, autorom je A. Moskovec. Náklady známok sú 200 tisíc, hárdčekom 100 tisíc, malých listov 70 tisíc, FDC 20 tisíc.

K tomuto výročiu možno pričleniť aj známku vydanú 13. apríla k 60. výročiu oslobodenia hlavného mesta Rakúska, nášho suseda - Viedne. Na známke je viedenský palác Belveder a v strede mesta stojací pamät-

ník osloboditeľom - Červenej armáde. Táto známka vyšla v neuveriteľnom náklade, milión osemstotisíc kusov (len FDC bolo vydaných 20 tisíc).

Udalosť - 60. výročie Víťazstva, mala nebyvalú odzvu pri príležitostných pečiatkach. Bolo vydaných a na rôznych poštách po celej, obrovskej Ruskej federácii bolo použitých viac ako 60 príležitostných pečiatok (minimálne tolko som ich napočítal). Každá pečiatka mala základný text: „60. výročie víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne“. Pečiatky boli vyrobené s pevným dátumom, ale aj s meniacimi dátumami. Boli pečiatky používané len jeden deň, napríklad - 9. mája 2005, ale niektoré budú používané do konca septembra 2005. Väčšina bola však používaná od 5. 5. 2005 do 20. 5. 2005. Medzi pečiatky k 60. výročiu Víťazstva môžeme pripočítaj aj pečiatku k moskovskej filatelistickej výstave „Veľké víťazstvo“, alebo pečiatku z pošty v Južno-Sachalinsku, ktorá bude 30. septembra 2005 pripomínať „60. výročie oslobodenia Južno-Sachalinska a Kurilských ostrovov od Japonských militaristov“.

Ale vráťme sa ešte k súhrnnému hodnoteniu minulého ročníka, roka 2004. Celkove v predchádzajúcom roku bolo v Ruskej federácii vydaných 88 poštových známok vrátane 6 hárdčekom. Za posledných 10 rokov

bolo vydaných viac známok a hárčiekov len v dvoch rokoch, a to v roku 2000 – 99 známok a hárčiekov a v roku 2002 – 94 kusov. Čo sa týka hárčiekov, prie-

Nemožno nespomenúť, že ruský vydavateľ poštových známok vydáva už dlhé roky takzvané „malé listy“. Sú to priehradkové listy, ktoré majú v priemere 8 až 10

merne v jednom roku vychádza 5,4 hárčiekov (najviac ich bolo 10 v roku 2003). Ak počítame série známok vlni ich bolo až 33 a v rámci desaťročnice bol priemer 26 sérií v roku. Najviac ich vydali v roku 2003 – 36 a najmenej v roku 1997 a 1996 – len 22. Ruská pošta využívala bohato, aj rôzne formy vydání ako spojky, tetbeš, kupóny, atď. Sumár minuloročného nominálu bol 524,80 rubľov (v roku 2003 – 635,50 RUR, v roku 2002 – 462,25 rubľov) Veľmi hodnotiť vzostup či pokles nominálov sa nedá, pretože Rusko, najmä v začiatku deväťdesiatych rokov, sa zmietať vo veľkých finančných otrasoch, a preto porovnávať rok 1996, keď bolo vydaných známok za 94 000 rubľov alebo v roku 1997 – za 89 750 rubľov, sa nedá.

Dnes možno ruský rubel (medzinárodná skratka RUR) považovať za pevnú menu a Rusko vážne uvažuje o úplnej voľnej zmeniteľnosti svojej meny a asi tri roky je inflácia zrovnateľná s inými krajinami. V niektorých susedných krajinách (Fínsko, Litva, Poľsko) možno už rubel vymieňať v zmenárňach. Ruský štátny rozpočet je už niekoľko rokov plusový (+ 9 %, pre zaujímavosť Slovensko ma v tomto roku plánovanú stratu mínus 54 miliárd SKK) a Rusko pol roka bojovalo so svetovými bankami o možnosť rýchlejšieho splácania dlžôb (my si ich aj v tomto roku opäť zvyšujeme ďalšími pôžičkami).

známok s okrasnou atraktívnou ilustráciou, dopĺňajúcou námet. Malé listy sú populárne medzi zberateľmi, ale na druhej strane hlboko načierajú do vrecák filatelistov. Vlnajší rok bol na vydávanie všelijakých malých listov veľmi úrodný. Bolo ich vydaných 30 (v roku 2002 - 31) a zberateľov celej produkcie riadne finančne „vyčerpali“. Sumár nominálov špeciálnych vydání, akými sú aj malé listy, vlni dosiahol hodnotu 1 264 rubľov (cca 47 USD) a predvlni 1 178 RUR (asi 43 USD). Malé listy sú vydávané najmä pri zaujímavých a populárnych námetoch, napríklad vlni to boli vydania - 100. výročie narodenia letca Čkalova (1 známka, ale v liste 8 známok s ilustráciou na bokoch listu); - 125. výročie narodenia rozprávkaru Bažova, v liste celá séria jeho rozprávok so šiestimi známkami (obr. vľavo); - 70 rokov od narodenia prvého kozmonauta Gagarina; – známky so zobrazením Zverokruhu; - obnovená Jantárová izba; - rosomák sibírsky (program WWF); – ruské umelecké striebro; - 50 rokov ruského kozmodromu Bajkonur v Kazachstane; atď.

V minulom roku nebola v Rusku vydaná žiadna výplatná známka, ale pri dotlačí výplatných známok vznikli rôzne odchýlky, ktorých je registrovaných päť. Vlni bolo vydaných 11 obálok s príležitosťou známku a 10 poštových lístkov s originálnou známku. Vyšli dva známkové zošitky: Kláštor ruskej pravoslávnej cirkvi a Jantárová izba. Zaujímavé vydanie vyšlo k Novému roku 2005 svojou formou a ako samolepka v tlačovom liste. Tieto známky vyšli v kruhovej forme (podobné našim syrom) a boli tlačené vo Francúzsku.

Ak sa pozrieme na nominály v roku 2004, ruské poštové známky a hárčeki mali tieto hodnoty: 2 ruble mali 2 známky; 2,50 jedna známka; 3 ruble šesť známok; 3,50 jedna známka; 4 RUR 17 známok; 4,70 štyri známky; 5 rubľov 30 známok; 6 RUR 3 známky; 7 rubľov jedna známka; 8 RUR trinásť známok; 9 - jedna známka; 10 rubľov - 4 kusy; 12 rubľov dve; 15, 20 a 25 po jednej známke. Na poštových obálkach a poštových lístkoch boli tlačené známky s písmenami „A“ (hodnota poštovného za list v tuzemsku v najnižšej hmotnosti) a „B“ (hodnota poštovného za lístok). Obálky „A“ a lístky „B“ sa na poštách predávajú vždy podľa v tom čase plat-

ného tarifu a natlačené známky s hodnotou boli v rubloch: 3,15 ; 3,50 ; 4, 25 a 70.

Od 1. 1. 1992, od vyhlásenia Ruskej federácie, po rozpade ZSSR, ku koncu roka 2004 malo Rusko vydaných 991 poštových známok a hárčiekov. (Ku koncu mája, k času prípravy tohto článku ich už bolo 1028.)

Popri už spomínaných vydaniach známok a hárčiekov, aj vlni bola vydaná dlhoročná séria Regióny Ruska, ktorá propaguje námetmi Belgorodskú, Ivanovskú, Lipeckú, Moskovskú a Nižnenovgorodskú oblasť, ale aj Nenecký autonómny okruh. Z významných osobností si vlnajšie emisie známok pripomenuli 250. výročie narodenia významného ruského vladára – cára Pavla I.; 100. výročie narodenia hneď viacerých

významných Rusov; vedca – fyzika a jedného z autorov ruskej atómovej bomby skladateľa Glinku; skúšobného pilota Kokinakiho; konštruktéra tan-

kov a organizátora obranného priemyslu počas Veľkej vlasteneckej vojny Duchova a Muzrukova, či maliara Rericha. Známky pripomenuli aj výročia miest, napríklad 400. výročie sibírskeho Tomsku, či 300. výročie Kronštadu, ktorý založil cár Peter Veľký. Z iných historických udalostí možno spomenúť vydanie poštových známok k 200. výročiu založenia Kazaňskej univerzity, 100. výročie činnosti tlačovej agentúry ITAR – TASS, či 100. výročie hrdinskej obrany Port Arturu v rusko-japonskej vojne v rokoch 1904-1905.

V roku 2004 pokračovalo i vydávanie série Ruské pravoslávne kostoly a kláštory. Známky pripomenuli aj aténsku olympiádu, ale aj výchovný námet: Bezpečnosť správanía sa detí na cestách. V júni vyšlo aj spoločné rusko-nemecké vydanie k stretnutiu mládeže „XXI. storočie“. Zaujímavým námetom bolo aj vydanie série 4 známok s názvom: Oslavujeme vlast – vlastenecký námet v maliarstve s obrazmi: „K víťazstvu“; „Kto s mečom k nám príde, mečom zahynie“; „Maršal Žukov“ či obraz „Prísahu vernosti dodržali – Smolensk 1812“ (protinapoleónska vojna). Ďalším zaujímavým a nezvyklým námetom bolo vydanie známok Dámska jazdecká móda XIX. storočia, ktorá predstavuje špecifickú módu. Minuloročné ruskú produkciu poštových známok zakončilo vydanie troch známok série s názvom: „Zlaté hory Altaja“ s námetom svetového prírodného dedičstva v Rusku, ktorej známky predstavujú horu Belucha, rieku Katuň a Telecké jazero v autonómnej republike Altaj.

A čo v tomto roku? Poštové známky a možno povedať v podstate celú poštovú produkciu z poverenia

Ministerstva spojov RF vydáva vydavateľské centrum „Marka“. V tomto roku by podľa emisného plánu malo byť vydaných 61 poštových známok, vrátane 3 hárčiekov. Z významných výročí známky pripomenú: 1000-ročnicu mesta Kazaň, 750. výročie Kaliningradu (niekdajšieho pruského Königsbergu, ktorý ako výsledok 2. svetovej vojny, ako Kaliningradská oblasť bol pričlenený k ZSSR), 300. výročie ruskej námornej pechoty, 275. výročie narodenia vojvodu Suvorova, 250. výročie založenia Moskovskej Univerzity Lomonosova, 175. výročie založenia Moskovskej technickej Univerzity Baumana, či 100. výročie ruského ponorkového lodstva. Bude vydaná tradičná séria s námetom Ruské regióny, tiež tradičná séria História ruského štátu, ktorá v tomto roku predstaví imperátora cára Alexandra II., ktorý žil v rokoch 1818 – 1881. Päť známok pripomenie lietadla z konštrukčnej kancelárie A. I. Mikojana pri príležitosti jeho storočnice od narodenia (1905 – 1970). Z jeho konštrukčnej kancelárie pochádzajú najmä vrtuľníky, ktoré sú aj dnes vo výzbroji armád mnohých štátov, aj armády Slovenskej republiky. Spoločné vydanie známok v tomto roku bude s Bieloruskom a bude venované prírode. Iste zaujímavým námetom bude 5 známoká emisia „Zem – modrá planéta“ či spoločná Európska tohtoročná téma – gastronómia. Ruský hmyz zaplieni v tomto roku celý svet – 5 známok sa po ňom „rozlezie“ na poštovej korešpondencii s námetom fauny.

V emisnom pláne vydávania ruských poštových lístkov s príležitostnou známokou je ich 10. Ich námetom sú prevažne významné osobnosti. Vydajú troch básnikov, dvoch spisovateľov a hercov a jedného dirigenta. Vydajú aj poštový lístok k 100. výročiu narodenia skladateľa a dirigenta B. A. Alexandrova, zakladateľa aj v Československu známeho vojenského súboru Alexandrovcov, ktorí vystúpili niekoľkokrát aj v Bratislave (prvýkrát už v roku 1947, na dnešnom štadióne Ondreja Nepelu, vtedy ešte bez strechy). Poštový lístok pripomenie aj 625. výročie Kulikovskej bitky.

Poštových obálok s príležitostnou známokou bude tiež 10 a ich námetom budú rovnako najmä významné osobnosti. Budú na nich štyria spisovatelia, po dvoch režiséri a herci, a po jednom lekárovi a gymnasta. Samozrejme emisný plán nie je dogmom a môže niečo k nemu pridať a niečo z neho aj vypustiť, ale aj tohtoročné „Rusko“ iste poteší zberateľov nášho krásneho konička.

Vladimír Priputen

Inaugurácia poštovej známky prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič

15. júna 2005, v deň vydania poštovej známky s portrétom prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča, sa v Prezidentskom paláci, v galérii Salla Terena, uskutočnila aj jej slávnostná inaugurácia. Za účasti asi stovky pozvaných hostí, zástupcov Slovenskej pošty, a. s., Zväzu slovenských filatelistov, autora ryteckého prepisu známky M. Činovského a samozrejme prezidentského páru sa po oficiálnom programe uskutočnila autogramiáda. Pán prezident a autor známky Martin Činovský podpisovali obálky prvého dňa, nálepné listy a iné filatelistické materiály. Chýbala len príležitostná pečiatka.

Príjemnú atmosféru sme využili a po dokončení autogramiády nám pán prezident ochotne odpovedal na niekoľko otázok.

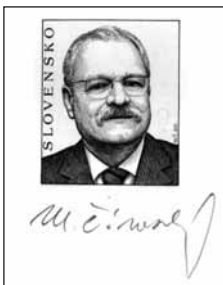
Pán prezident, určite ste v mladosti mali aj nejakého konička. Bol to aj známky?

Myslím, že nie je v detských rokoch dievča alebo chlapec, ktorí by nemali záujem o zbieranie známok alebo iných vecí. Takúto vášeň som mal aj ja, zbieral som

známky, nálepky zo zápalkových škatuliek a aj obaly zo žiletiek, ktoré sa vtedy tiež zbierali. Na všetkom ma učarovali farebné obrázky z celého sveta a ten, ktorý to nezberal si to ani nevie predstaviť. Neskôr som zbierať prestal, ale staré albumy mám ešte niekde odložené.

Známky som si začal znovu odkladať po vzniku Slovenskej republiky, teraz ich však zbieram vnukom. Neviem, či ich zaujmú, ale ja známky považujem za obraz kultúry, života spoločnosti, histórie. Sú to také malé almanachy. A preto známkam opäť začínam fandieť.

Pán prezident, myslíte si, že známky majú tiež reprezentovať krajinu, ktorá ich vydáva?

Isteže áno, každá poštová známka reprezentuje krajinu a môže ju reprezentovať dobre a menej zaujímavo, nechcem povedať, že zlé. Krásnu známku si všimne každý, tú najkrajšiu aj tí, čo rozumejú umeniu. Som veľmi rád, že slovenské známky získali už viacero ocenení a že najkrajšou známkom sveta sa stala aj slovenská známka s obrazom L.

Medňanského a mal som možnosť sa s ňou dnes aj bližšie oboznámiť a spoznať aj jej autora, ktorý tento obraz pretlačil na známku.

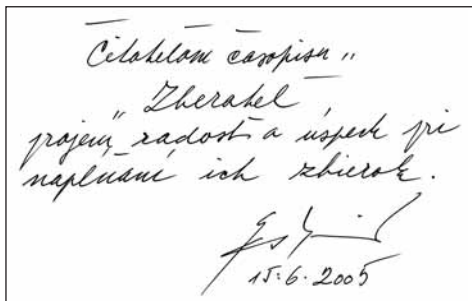
Pán prezident, keď sme spomínali viaceré ocenenia, ktoré získala slovenská známková

tvorba, považovali by ste napríklad známky emisného radu Umenie, ktoré získali cenu Slovak Gold, aj ako vhodný dar zahraničnej návštevy?

S oficiálnymi darmi to nie je také jednoduché. Vždy sa musí zistiť záujem návštevy a podľa toho sa vyberá dar. Ale môžem povedať, že dary vo forme albumov so známkami Slovenskej republiky som odovzdal pri návšteve v USA. Veľmi priaznivú odozvu mala v štáte Izrael slovenská známka s vyobrazením Chatama Sofera, považovaného ako najprestížnejšieho vykladača tóry. Teda môžem odpovedať, že známky majú svoje opodstatnenie aj ako oficiálne dary.

Pán prezident, dakujeme za rozhovor.

Stranu pripravili Peter Malík a Vladimír Priputen

Nový pápež na slovinskej TK

Dňa 2. apríla 2005 zomrel vo Vatikáne pápež Ján Pavol II., ktorý bol na pápežskom stolci od roku 1978. Bol aj častým objektom mnohých zberateľských odborov, zobrazovania na telefónnych kartách nevymáhajúc. Preto bude zaujímavé, akým spôsobom sa bude v tomto smere vyvíjať situácia s nemeckým kardinálom Jozefom Ratzingerom, ktorý sa po štvrtom kole 19. apríla 2005 stal novým, v poradí už 265. pápežom a prijal meno Benedikt XVI. Určite medzi prvými zareagoval v tomto smere slovinský telekomunikačný operátor Telekom

Slovenije, ktorý vydal v mesiaci máj 2005 telefónnu kartu s jeho obrazom. Náklad karty je 6 995 kusov a karta má 100 impulzov.

Nové slovinské slovaciká na TK

V MOT 78 a predchádzajúcom MOT 86 som opisoval o. i. aj dve nové veľké grécke série TK, ktoré boli vydané pri príležitosti vstupu 10 nových krajín do Európskej únie a na ktorých boli zobrazené aj slovaciká, pričom TK sú od dvoch rôznych gréckych telekomunikačných firiem (oficiálny telekomunikačný operátor OTE a privátna spoločnosť Amimex).

Tento záslužný počín gréckych operátorov neostal bez odozvy. Pridal sa k nim aj oficiálny telekomunikačný operátor v Slovinsku – Telekom Slovenije. Postupne od apríla 2004 do novembra 2004 vydal spolu 28 kusov TK pod názvom „Pomlad v Evropi“, čo by sme mohli voľne nazvať „Skok do Európy“. Minulý mesiac sa mi na II. Bratislavských zberateľských dňoch podarilo túto veľmi vydarenú sériu kompletnú použitú a pritom vo veľmi dobrej kvalite obstarat' aj slovinských vystavovateľov. Všetky karty zo série podľa dizajnu môžeme rozdeliť do 2 skupín.

Prvú skupinu zo série tvoria 3 karty, na averze TK

(TK s čipom) ktorých sú vyobrazené vlajky. Na prvej z nich sú v ovále vyobrazené vlajky doterajšej – pôvodnej pätnástky členov Európskej únie a na reverze tejto TK sú vyobrazené vlajky v troch kruhoch. V prvom vnútornom kruhu je modrá vlajka Európskej únie s 12 žltými hviezdíčkami, v strednom kruhu je 10 vlajok nových členov Európskej únie od 1. mája 2004. Jednou z nich je aj slovenská vlajka nachádzajúca sa medzi vlajkami Českej republiky a Malty. Túto kartu s 25 jednotkami (impulzy) vydanú v mesiaci apríl 2004 v náklade 5 934 ks môžeme považovať za prvé slovinské slovacikum z tejto série. Nasledovala karta s čitateľným šikmým vyobrazením nie desiatich, ale len ôsmich vlajok novopristupujúcich krajín na jej averze (vlajky Poľska a Cypru nie sú vôbec zreteľné) v kruhu žltých hviezdíček. Pri pohľade na vlajky sa dá povedať, že vlajka Slovenska je plošne z nich najväčšia. Na reverze karty je vľavo zoznam nových krajín Európskej únie v slovinskom a anglickom jazyku. V poradí ako desiatka krajina je uvedená Slovenská republika (Slovaška – Slovakia). Vpravo od zoznamu je vyobrazená vlajka Európskej únie. Túto kartu so 100 jednotkami (impulzy) vydanú v mesiaci máj 2004 v náklade 2 998 ks môžeme považovať v poradí za druhé slovinské slovacikum z tejto série (obrázok na 1. str. obálky).

Ako poslednú kartu z tejto skupiny môžeme považovať kartu, ktorá má podobný charakter ako predchádzajúca. Na averze karty v strede žltých hviezdíček je vyobrazená len slovinská vlajka. Na reverze karty vľavo hore je zoznam starých členov Európskej únie (stálne členice) v slovinskom jazyku a pod tým zoznamom je zoznam nových členov Európskej únie (nove členice) v slovinskom jazyku. Aj na tejto karte v poradí ako desiatka krajina je uvedená Slovenská republika (Slovaška – Slovakia). Rovnako ako na predchádzajúcej karte je vpravo od zoznamu vyobrazená vlajka Európskej únie. Túto kartu až s 300 jednotkami (impulzy) vydanú v mesiaci máj 2004 v náklade 990 ks môžeme považovať za v poradí tretie slovinské slovacikum z tejto série. Súčasne treba zdôrazniť, že táto karta má ako jediná z celej 28 kusovej série tak vysoký počet jednotiek a súčasne ako jediná z celej série má náklad pod 1 000 ks, teda táto karta „robi“ celú sériu.

Druhú skupinu zo série tvorí zvyšných 25 kariet. Všetky karty tejto skupiny majú rovnaký dizajn averzu aj

revertzu karty. Pre každú krajinu Európskej únie je určená jedna karta. Averz karty sa vyznačuje tým, že okrem čipu je na ňom vyobrazený motív, ktorý nejakým spôsobom charakterizuje danú krajinu. Niektoré motívy sú všeobecne známe, niektoré menej alebo vôbec. Z tých známejších by som spomenul Arc de Triumphe v Paríži (Vítazný oblúk), charakterizujúci Francúzsko (averz), dominantu gréckej metropoly Atény na Akropolise – Parthenon charakterizujúci Grécko (averz), Atomium v belgickom hlavnom meste Brusel postavené ako symbol Svetovej výstavy, ktorá bola usporiadaná v roku 1958, charakterizujúci Belgicko (averz), pohľad na veterné mlyny charakterizujúce Holandsko (averz), pohľad na britský parlament a kostol sv. Margaréty s neodmysliteľným Big Benom (vežové hodiny) v Londýne spolu s pohľadom na ďalší charakteristický znak Londýna – červený poschodový autobus, príznačný pre Veľkú Britániu (averz), pohľad na dominantu druhého najväčšieho španielskeho mesta a na metropolu Katalánska – Barcelony so svojou katedrálou Sagrada Família (Svätá rodina) od nesmrteľného architekta Antónia Gaudího,

ktorý charakterizuje Španielsko, (averz, obr. hore), pohľad na sochu - morskéj panny z rozprávky Malá morská víla od H. Ch. Andersena, charakterizujúcu Dánsko, pohľad na jednu z najznámejších antických pamiatok v Ríme – Koloseum, charakterizujúci Taliansko (averz), pohľad na pražský orloj na Staromestskom námestí v Prahe približujúci Českú republiku (averz – obr. na druhej strane), pohľad na Prírodovedné múzeum so sochou panovníčky

Zoznam údajov na jednotlivých slovinských TK (zoradené podľa termínu vydania)

TK zo série	v EÚ od roku ZČ (zakl. člen)	Hlavné mesto	Rozloha v km ²	Počet obyvateľov v mil.	Dátum vydania	Náklad v ks	Počet jednotiek /impulzy
I. skupina zo série							
-vlajky starých krajín EÚ	—	—	—	—	04/2004	5 934	25
-vlajky nových členov EÚ	—	—	—	—	05/2004	2 998	100
-vlajka Slovinska	—	—	—	—	05/2005	2 990	300
II. skupina zo série							
Slovinsko	2004	Ljubljana	20 000	2,0	05/2004	2 999	50
Írsko	1973	Dublín	70 000	3,7	05/2004	2 994	50
Nemecko	ZČ	Berlín	356 854	82,0	05/2004	2 989	50
Taliansko	ZČ	Rím	301 263	57,6	05/2004	2 997	50
Belgicko	ZČ	Brusel	30 158	10,2	05/2004	2 999	50
Dánsko	1973	Kodaň	43 094	5,3	05/2004	2 994	50
Španielsko	1986	Madrid	504 782	39,4	06/2004	5 989	50
Francúzsko	ZČ	Paríž	550 000	60,4	06/2004	5 995	50
Grécko	1981	Atény	131 957	10,5	06/2004	5 394	50
Holandsko	ZČ	Amsterdam	41 864	15,8	07/2004	5 981	50
Luxembursko	ZČ	Luxembourg	2 586	0,4	07/2004	5 995	50
Veľká Británia	1973	Londýn	242 500	58,6	07/2004	5 991	50
Česká republika	2004	Praha	79 000	10,3	07/2004	5 905	50
Fínsko	1995	Helsinki	338 000	5,1	08/2004	5 988	50
Portugalsko	1986	Lisabon	92 072	10,8	08/2004	4 989	50
Rakúsko	1995	Viedeň	83 858	8,1	08/2004	5 994	50
Cyprus	2004	Nikózia	9 000	0,8	09/2004	3 998	50
Lotyšsko	2004	Riga	65 000	2,4	09/2004	3 996	50
Estónsko	2004	Tallin	45 000	1,4	09/2004	4 998	50
Polsko	2004	Varšava	313 000	38,6	09/2004	5 992	50
Švédsko	1995	Štokholm	450 000	8,9	09/2004	4 988	50
Litva	2004	Vilnius	65 000	3,5	10/2004	2 999	50
Malta	2004	La Valetta	316	0,4	10/2004	2 995	50
Maďarsko	2004	Budapešť	93 000	10,2	10/2004	5 995	50
Slovenská republika	2004	Bratislava	49 000	5,4	11/2004	4 493	50

Márie Terézie oproti Hofburgu vo Viedni, charakterizujúci Rakúsko, pohľad cez rieku Dunaj na maďarský parlament charakterizujúci Maďarsko (averz). Pokiaľ ide o pohľad, ktorý by charakterizoval Slovenskú republiku, vydavateľ si vybral vo svete menej známy pohľad na Hlavné námestie od Mestského múzea v Bratislave (v nedávnej minulosti nám. 4. apríla) – (averz, obr. dole). Túto kartu s 50 jednotkami (impulzy) vydanú v mesiaci november 2004 ako poslednú z celej série v náklade 4 493 ks môžeme považovať za v poradí štvrté a najvýraznejšie slovínske slovacikum z tejto série.

Reverz každej karty z tejto skupiny sa vyznačuje tým, že v ľavom hornom rohu je vždy zástava Európskej

únie, vedľa nej vpravo je zástava príslušnej členskej krajiny, pod nimi je nápis Širitev 2004 – Enlargement (rozšírenie) a základné údaje o krajine v poradí názov krajiny v slovínskom a anglickom jazyku, definovanie dĺžky členstva danej krajiny v Európskej únii, názov hlavného mesta krajiny, rozlohu krajiny v km² a počet obyvateľov (pozri tabuľku) a pod uvedenými textami je veľkým písmom názov krajiny v slovínskom jazyku a text „EU“. V pozadí tohto textu je sivý obraz mapy krajiny, pričom bola snaha zobraziť bielym bodom (to nie je znak poškodenia) polohu hlavného mesta danej krajiny. Tu treba povedať, že nie vždy sa to podarilo, napr. Varšava a Praha sú naznačené príliš na západ.

Z tabuľky vyplýva, že z celej série má najnižší náklad karta zobrazujúca slovínsku vlajku (990 ks) a najvyšší náklad karty zobrazujúce symboly Luxemburska, Francúzska a Maďarska – zhodne po 5 995 ks. To znamená konštatovanie, že celá séria má v priemere výrazne nízky náklad.

PREHLÁD PRÍLEŽITOSTNÝCH PEČIATOK jún 2005

Poradové číslo, dátum, domicil,
text pečiatky, autor, farba

Prinášame prehľad slovenských príležitostných poštových pečiatok, ktoré sa používali v mesiaci jún 2005:

■ 4. 6. 2005 Tatranská Lomnica: **VI. KONFERENCIA DIŠTRIKTU RI 2240 / ROTARY INTERNATIONAL** • GÚ František Horniak • čierna

■ 9. 6. 2005 Vysoké Tatry, Štrbské pleso: **NAJVIŠŠIE POLOŽENÁ POŠTA V SR / 1337 m n.m.** • František Horniak • čierna

■ 17.6.2005 Dubnica nad Váhom 1: **JÁN BALTÁŽAR MAGIN 1681-1735** • Bohuslav Šikuliniec • čierna

■ 17.6.2005 Vranov nad Topľou 1: **735 ROKOV PRVEJ PÍSOMNEJ ZMIENKY / 1270-2005** • František Horniak • čierna

■ 24.6.2005 Medzilaborce: **43. FESTIVAL KULTÚRY A ŠPORTU** • František Horniak • čierna

■ 30.6.2005 Topoľčianky: **INAUGURÁCIA POŠTOVÝCH ZNAMOK / OCHRANA PRÍRODY - KONE** • Igor Piačka • čierna

Ešte k známkam SLOVAKOTOUR

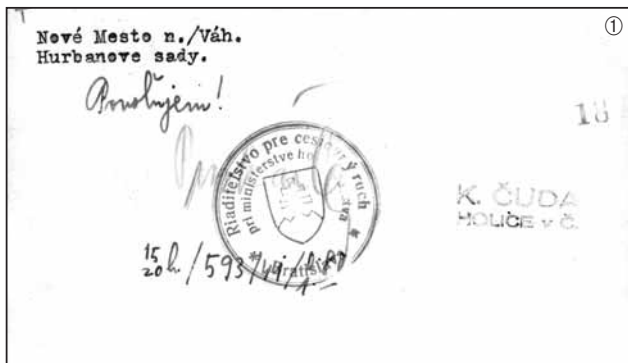

Kontrolné poplatkové známky na pohľadnice s označením SLOVAKOTOUR boli už niekoľkokrát predmetom pojednání na stránkach Zberateľa. Aj keď ich nemožno považovať za poštové ceniny (pozri Zberateľ 10/2002), niektorí filatelisti ich intenzívne zbierajú a študujú. Časom sa zrejme udomácnia vo fiškálnej filatelii, ktorá však u nás zatiaľ nemá veľké zázemie, avšak nepochybne spestrujú aj omnoho rozšírenejšiu zberateľskú disciplínu – filokartiu.

Pohľadnice s nalepenou známkou sú zberateľským objektom pre špecialistov a predstavujú vlastne konečný produkt, ktorý vznikol na základe vyhlášky Ministerstva hospodárstva zo dňa 2.1.1940 č. III-2417/1/39 o vydávaní a predaji pohľadníc. Prvá časť tejto vyhlášky obsahuje postup schvaľovania pohľadníc z hľadiska ich spoplatnenia a stanovuje povinnosti vydavateľa pri predkladaní žiadosti o povolenie vydávania alebo predaja pohľadníc. Je veľmi pravdepodobné, že v rámci schvalovacieho procesu sa vykonávala aj cenzúra, ktorá vylučovala nevhodné námety a zábery (napr. vojensky dôležitých objektov a krajinných situácií) a tiež posudzovala popisné texty. Vydavateľ musel k žiadosti, adresovanej Riaditeľstvu pre cestovný ruch pri Ministerstve hospodárstva (RCR), pripojiť tri kusy z každej zamýšľanej pohľadnice, uviesť texty, ktoré majú byť na pohľadnici vytlačené a prípadne predložiť originál obrazu, ktorý má byť reprodukován, ak nešlo o fotografiu.

Z nálezu pohľadnice (obr. 1) je zrejme formálna úprava návrhu pohľadnice a spôsob jeho schválenia. Návrh fotografického záberu z Hurbanových sádov v Novom Meste nad Váhom (obr. 2) predkladal aj na Slovensku známy vydavateľ pohľadníc K. Čuda z Holíc v Čechách (na pohľadniciach dosť často prezentovaný ako GRAFO ČUDA). Adresové linky a deliaca čiara na rube budúcej pohľadnice neboli vytlačené, v ľavom hornom rohu je strojom vypísaný text. Návrh je ďalej označený pečiatkou vydavateľa a číslico-

vou pečiatkou „18“, ktorá zrejme označovala číslo vzoru (vydavateľ pravdepodobne predkladal na schválenie viac vzorov). Schválenie návrhu je deklarované rukopisným záznamom „Povoľujem!“, podpisom úradníka a odtlačkom úradnej pečiatky RCR. Taktiež rukopisne je uvedený záznam 15 (20) h /593/41/ 0.80 (1.-). prvý údaj

predstavuje hodnotu kontrolnej poplatkovej známky, nasleduje registračné povoločacie číslo a napokon je uvedená predajná cena pohľadnice. Alternatívne údaje hodnoty známky a predajnej ceny zodpovedajú dvom rôznym vyhotoveniam pohľadnice (odlišná tlačová technika). Vyhláška určovala povinnosť uviesť tieto údaje na hotových pohľadniciach, aby bola možná kontrola dodržiavania podmienok schválenia.

Miroslav Bachratý

Falošná zhovievavosť pošty

Dr. Ondrej Földes

Aj nefilatelistom je známe, že pokiaľ poštová zásielka nie je frankovaná podľa platného sadzovníka poplatkov, pošta zásielku zataží doplatnými známkami v hodnote dvojnásobku chýbajúceho poštovného, ktoré potom zaplatí príjemca. Od reformy poštovníctva v polovici 19. storočia sa pošta takto chráni pred zneužitím jej služieb. Každá zásada či pravidlo má obyčajne aj výnimky. Stretol som sa aj s postupom, keď pošta Bratislava 2 v období Slovenska 1939 – 1945 doplnila chýbajúce poštovné na leteckých zásielkach do zahraničia bez navrhnutia poplatku (Zberateľ VIII, č. 6, 17-18, 2002). V tomto príspevku by som chcel poukázať na iný postup pošty v období Slovenska 1939 – 1945.

Na prvom obrázku je lístok, na ktorom boli platné slovenské známky v hodnote 1 K a 30 h opečiatkované dennou pečiatkou Spišská Nová Ves/23.V.39 -5/m.

Adresovaný bol do Senca, ktorý v tom čase patril do Maďarska. Podľa môjho názoru bol lístok dokonca prefrankovaný, pretože to bol lístok do blízkej cudziny, pre ktorý poštový sadzovník určoval poplatok 1,20 Ks. Lístok bol pravdepodobne nájdený v poštovej schránke a napriek preplatku o 10 h naň na počte v Spišskej Novej Vsi modrou ceruzkou dopísali slovo „doplatiť“ a vrátili ho odosielateľovi. Ten na lístok dolepil známku v hodnote 1 Ks, na ktorú pošta na druhý deň dala odta-

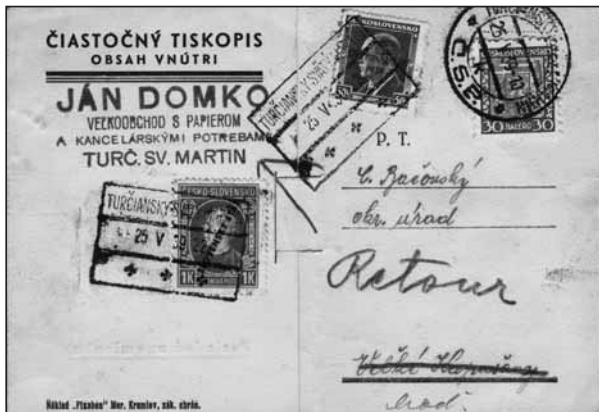

čok dennej pečiatky Spišská Nová Ves/24.V.39 -9/m a lístok odoslala adresátovi.

Niečo podobné sa odohralo aj v marci 1940 v Žiline.

Na nasledujúcom obrázku je lístok adresovaný do Sudet, na ktorý odosielateľ nalepil 50 h známku a tiež asi hodil do poštovej schránky. Znáмка bola opečiatkovaná dennou pečiatkou Žilina 2 /26. III.40 – 24/d, modrou ceruzkou bolo na lístok dopísané „dopl“ (čiastočne prekryté známku AH 20 h a dennou pečiatkou), a takto sa vrátil odosielateľovi. Lístok skutočne nebol dostatočne frankovaný, pretože nešlo o tlačivo (na zadnej strane je dlhý obchodný text) a ako lístok do blízkej cudziny mal byť frankovaný vo výške 1,20 Ks. Odosielateľ opravil svoju chybu a doplnil ešte dve známky s obrazom A.Hlinku v celkovej hodnote 70 h. Dolepené známky boli na druhý deň opečiatkované dennou pečiatkou Žilina 2 /27.III.40 – 23/d a zaslané na uvedenú adresu.

Aj tretia ukážka je svedectvom územných zmien z rokov 1938. Na 30 h československej známke zo série Štátny znak bol lístok podľa dennej pečiatky opečiatkovaný v Turčianskom Svätom Martine 25.V.39 – 10/k. V tomto prípade išlo o čiastočné tlačivo, ktoré sa mohlo podávať len vo vnútroštátnom poštovom styku. Veľké Kapušany, kam bola zásielka určená, v tom čase už pol roka patrili do Maďarska, a preto na martinskej pošte

fialovou ceruzkou prečiarkli miesto určenia, pod ktoré napísali „Mad“, a nad slovo „Retour“ a šípku smerujúcu k adrese odosielateľa. Dve dolepené známky boli opečiatkované staničnou pečiatkou Turčiansky Svätý Martin 25.V.39 – 22. Frankatúra, ktorá takto vznikla (1,80 Ks), nezodpovedala žiadnemu z platných poplatkov.

Spoločným znakom všetkých troch ukážok je skutočnosť, že pošta nezafažila zásielky doplatným tak, ako to poznáme v mnohých podobných prípadoch, keď pôvodná zásielka nebola vyfrankovaná v zmysle platné-

ho sadzovníka, ale zásielky vrátila odosielateľom, aby svoju chybu napravili. Až po dozrívajúcej veľkorysosti pošty, ktorá bola podľa všetkého v rozpore s platnými predpismi. Chvíľu som zvažoval podľa čoho sa pošta rozhodovala, keď mala možnosť zatažiť zásielku doplatnými známkami, alebo ju vrátiť odosielateľovi „na opravu“. Uvedomil som si, že pohľad pošty neboli ani zďaleka také veľkorysé a nešlo o zhovievavosť, ako sa mi spočiatku zdalo. Všimnite si, že lístky na všetkých troch ukážkach boli určené do cudziny, dvakrát do Maďarska a raz do Nemecka. Ak by bola slovenská pošta postupovala tak, ako jej to ukladali domáce a medzinárodné predpisy, na

predných stranách lístkov mali za písmeno „T“ napísať výšku doplatného, ktoré mala vylepiť doručovacia pošta a vybrať od príjemcu. Doručovacia pošta však bola v zahraničí a vybratý poplatok by bol jej príjmom, nie príjmom slovenskej pošty. Zdá sa, že to bol ten pravý dôvod, prečo pošta „prizhúrila oko“ nad prvým nepodareným pokusom správne vyfrankovať zásielku a umožnila odosielateľovi opravu. Žiadna zhovievavosť, len azda večná platnosť porekadla, že košela je bližšia ako kabát.

Elton John a jubileum Gibraltaru

Pred niekoľkými týždňami mali obdivovatelia britskej hudobnej legendy sira Eltona Johna možnosť počuť a vidieť ho na koncerte v Bratislave. Zdá sa, že pomaly ale iste sa predsa dostávame do povedomia Európy, keď na svojom koncertnom turné tento umelec nevynechal ani Slovensko. V tejto súvislosti však chcem napísať o inom, o vystúpení sira Eltona Johna na ostrove Gibraltár 10. septembra 2004. Bolo to pri príležitosti osláv 300. výročia spolupatričnosti tejto krajiny k Veľkej Británii. K jubileu a ku koncertu vydal Gibraltár hárček so známku nominálnej hodnoty 1,20 £. Hárček je zaujímavý tým, že má kruhový tvar naznačujúci vzhľad CD-nosiča. Na hárčeku dominuje usmievať sa tvár speváka a na známke je zobrazená zástava Veľkej Británie. Okrem textov na hárčeku je aj faksimile podpisu speváka a emblém 300. jubilea a letopočty 1704-2004.

Hárček ma zaujal svojim kruhovým tvarom preto, že v tomto prípade tento tvar nebol samoúčelný. Zaujal ma aj preto, že názorne dokumentuje súčasný trend

v známkovej tvorbe, keď vydavatelia na propagačné a reklamné účely čoraz viac zainteressujú slávne a populárne osobnosti. Za povšimnutie stojí skutočnosť, že týmto spôsobom známkové produkty sú stále prepojenejšie so súčasným dianím a životom spoloč-

nosti, s populárnymi osobnosťami i aktuálnymi udalosťami, ktoré stoja v stredobode záujmu verejnosti. A ani sme si nestihli všimnúť ako rýchlo, ako domčeky karát sa zbúrali všetky bariéry, ktoré v minulosti obmedzovali na známke zobraziť žijúce osobnosti... Myslím, že tento trend môže pozitívne vplývať na verejnosť pri získavaní popularity poštových známok a priniesť aspoň čiastočnú renesanciu do ich zbierania. Bude zaujímavé sledovať, ako na tento trend budeme reagovať my, zberatelia

V. Kučera

Milan Rastislav ŠTEFÁNIK

- veľký Slováč a Európan

V Košariskách, pri Brezovej pod Bradlom, sa **21. júla 1880** narodil Milan Štefánik. Otec vlastenec, evanjelický farár, mu pri krste dal aj meno Rastislav podľa veľkomoravského kniežata. Po vychodení základnej školy odišiel na evanjelické lýceum do Bratislavy. Zmaturoval 1898 v Sarvaši. Vysokoškolské štúdium začal podľa prania otca na stavebnej fakulte v Prahe. Potom prestúpil na Karlovu univerzitu. Tu štúdium ukončil diplomovou prácou z astronómie a promóciou v roku 1904. Počas štúdiá vstúpil do spolku slovenských študentov „Detvan.“ Určitú dobu vykonával funkcie tajomníka a predsedu.

S malou znalosťou francúzskeho jazyka, ale s vedomosťami astronóma a podľa svojho hesla „**Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem**“ odišiel v decembri 1904 do Paríža. V observatóriu profesora J. Janssena ďalej študoval a vedecky pracoval. Počas desaťročnej hviezdárskej činnosti vystúpil šesťkrát do hviezdárne na najvyššom vrchu Európy Mont Blancu, kde robil vedecké pozorovania. Vykonal viac ako 15 vedeckých ciest na mnohé miesta na zemi a napísal 12 vedeckých prác. Veľkú časť výdavkov na vedeckú činnosť si musel hradiť sám. Aby získal podporu štátu, požiadal o francúzske štátne občianstvo, ktoré dostal 21. júla 1912. Potom ho už poverovali aj diplomatickými úlohami.

Po vypuknutí prvej svetovej vojny nastúpil na vojenskú službu. Chcel i pri svojom chabom zdravotnom stave bojovať za oslobodenie Slovenska. Prihlásil sa preto k letectvu. Vo francúzskej armáde zriadil prvú vojenskú meteorologickú službu, keď využil svoje hviezdárske vedomosti. Počas vojny vykonával bojové aj prieskumné lety na frontoch vo Francúzsku, Srbsku, Taliansku, Bulharsku a Rumunsku. Nalietal viac ako 60 hodín. Zhadzoval tiež letáky s výzvou Čechom a Slovákom, aby nebojovali proti vojskám spojencov a dávali sa zajat. Z nich získaval dobrovoľníkov do česko-slovenských légii, z ktorých vznikla česko-slovenská armáda. Spolupracoval s T. G. Masarykom a E. Benešom ako slovenský člen Česko-slovenskej národnej rady a urovnal im cestu na rozhodujúce rokovania v Paríži a v Ríme. Podieľal sa na tvorbe usporiadania povojnovej Európy. Za intenzívnu bojovú aj diplomatickú činnosť získaval vyznamenania a vojenské hodnosti. Francúzsky predseda vlády ho 18. 6. 1918 vymenoval za francúzskeho generála z titulu poslanca, ako zástupcu veliteľa česko-slovenskej armády generála M. Janina. Po splnení úloh súvisiacich s reorganizáciou česko-slovenskej armády na Sibíri a jej návratom do slobodnej vlasti

sa z talianskeho letiska vracal do Československa **4. mája 1919**. Počas pristávania v Ivánke pri Bratislave lietadlo havarovalo a zahynul spolu s tromi talianskymi letcami. Pochovali ho na vrchu Bradlo, neďaleko jeho rodnej dediny. Z vdaky a na jeho pamiatku tu vybudovali monumentálnu mohyľu zo spišsko-vlašského travertínu podľa architekta Dušana Jurkoviča. Je dlhá 96 metrov a široká 70 metrov. Odhalili ju 23. 9. 1928.

Štefánika si vážili najpoprednejšie osobnosti vtedajšieho sveta. **Neprestal sa nikdy hlásiť za Slováka**, čo spomínal pri rôznych rozhovoroch a rokovaniach. **Som Slováč telom aj dušou - neznám lásky polovičatej!** Bol apoštolom vlastenectva a novej mierovej Európy. Zaslúži si našu vdaku, lebo je jedným zo základných kameňov našej novodobej histórie.

Prvú československú poštovú známku, na ktorej je Štefánik ako francúzsky generál vydala pošta 18. 5. 1935. Znáмка mala nominálnu hodnotu 50 halierov a bola vytlačena rotačnou ocelotlačou v zelenej farbe podľa návrhu a rytiny B. Heinza v náklade vyše 128 miliónov kusov.

Ďalšiu známku s rovnakým portrétom generála Štefánika vo fialovej farbe s nominálnou hodnotou 60 halierov bola vydaná 20. 10. 1935. Vytlačili ju tiež rotačnou

ocelotlačou v počte 94,5 miliónov kusov. Podobný portrét bol predlohou na papierovú štátovku 50 Kčs, ktorú dala vytlačiť exilová vláda ČSR v Londýne.

Ďalšia známka bola vydaná 21. 11. 1938. Mala nominálnu hodnotu 50 halierov a vytlačili ju tiež rotačnou ocelotlačou v zelenej farbe v náklade vyše 65 miliónov kusov.

K Celoštátnej výstave poštových známok v Bratislave bol 24. 10. 1937 vydaný hárček s dvoma známkami. Jedna z nich má nominálnu hodnotu 1 Kčs a je na nej mohyla na Bradle. Navrhol ju V. Vik a vyryl K. Seizinger. Vytlačili ju ocelotlačou z plochej dosky v červenej farbe v náklade 847 tisíc 213 kusov. (obr. na 2. str. obálky)

Pre autonómne Slovensko bola podľa návrhu B. Heinza pripravená známka s rovnakým obrazom generála Štefánika, ako predchádzajúce známky z roku 1935. Mala nominálnu hodnotu 60 halierov a modrú far-

bu. Bola vytlačaná rotačnou ocelotlačou v náklade len 100 tisíc kusov. Polovicu nákladu Slovenská pošta vydala 30. 3. 1939 s pretlačou Slovenský štát 1939, druhá polovica bola daná v rovnaký deň do používania bez pretlačce. Filatelisti ju nazývajú aj „Modrý Štefánik“.

K 20. výročiu tragickej smrti Štefánika Slovenská pošta vydala 4. 5. 1939 emisiu štyroch známok zobrazujúcich generála Štefánika a mohylu na Bradle, nad ktorou sú hviezdy na oblohe a padajúca kométa. Podľa návrhu M. Floriana ich vytlačili hĺbkotlačou s nominálnymi hodnotami 40 h tmavomodrú, 60 h tmavozelenú, 1 Ks fialovú a 2 Ks kombináciou tmavomodrej a hnedej. Tieto známky používala pošta v Bratislave iba niekoľko hodín. Boli vydané v náklade cca po 290 tisíc kusov.

Po druhej svetovej vojne vydala Československá pošta v rokoch 1945 - 1947 emisiu známok Portréty, ktoré navrhol aj vryl J. Schmidt. Šesť z nich s portrétom generála Štefánika vytlačili rotačnou ocelotlačou s výnimkou známky 80 halierovej, ktorá bola vytlačená hĺbkotlačou. Hodnoty a farby týchto známok boli: 30 h červená, 80 h čierozelená, 1 Kčs oranžová, 2,40 Kčs červená, 10 Kčs modrosivá a 20 Kčs bledohnedá.

Na ďalšiu známku so Štefánikovým dvojportrétom ako hvezdár a ako generál sa čakalo do 4. 5. 1969. Navrhol ju J. Baláž a vryl J. Herčík. Má fialovočervenú farbu a vytlačili ju v náklade vyše 7 miliónov kusov.

A opäť sa čakalo až do 21. 7. 1990, kedy Slovenská pošta vydala viacfarebnú známku vytlačенú ocelotlačou z plochých dosiek v PL so 4 známkami nominálnej hod-

noty 4 Kčs. Podľa obrazu J. Mudrocha ju navrhol a vryl M. Činovský. Náklad PL bol 175 tisíc kusov.

Slovenská pošta vydala 17. 12. 1993 hářček s nominálnou hodnotou 16 Sk. Znáмка z hářčka zobrazuje mohylu na Bradle. Navrhol ju K. Felix a vryl M. Činovský. Ozdobnú kresbu na hářčeku vryl F. Horniak. Hářček vytlačili ocelotlačou z plochých dosiek v náklade 213 tisíc 700 kusov. V ankete o najkrajšiu poštovú známku Slovenska roka 1993 získal tento hářček prvé miesto.

Ďalšia známka s portrétom generála Štefánika a observatóriom v Meudone, v ktorom pôsobil ako hvezdár, vyšla 3. 5. 2003 ako spoločné slovensko-francúzske vy-

danie. Návrh známky vytvorili J. Baláž a M. Činovský. Slovenská známka má nominálnu hodnotu 14 Sk a francúzska 0,50 Euro. Slovenskú známku vryl M. Činovský a bola vytlačенá rotačnou ocelotlačou kombinovanou s hĺbkotlačou v náklade 550 tisíc kusov.

So životom a prácou M. R. Štefánika by sa mala zoznámiať aj mladá generácia. Štefánikove zásady „Veriť, milovať, pracovať“ a „Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem“ by sa mali stať zásadami pre mladých i starších. Filatelisti by mali poznať všetky známky, na ktorých je Štefánik alebo ktoré s ním súvisia.

Ing. Ján Maniaček st.

Použitá pramene:

Štvrtecký Š.: Naš Milan Rastislav Štefánik, Smena, Bratislava, 1990; Katalógy čs. a slovenských poštových známok; Archív autora

Podobnosť čiste náhodná?

Pohľad na titulnú stranu časopisu Die Lupe č. 4/2004, ktorý vydáva švajčiarska pošta a v ktorom informuje o nových známkach a predmetoch filatelistického záujmu, a na švajčiarsku poštovú známku vydanú 23. 11. 2004 ku dňu známky s námetom „Energia vodných elektrární“ nechtiac privedie k známke, ktorú Slovenská pošta vydala 16. 5. 2005 k Svetovému roku fyziky s pripomenutím významného slovenského fyzika Dionýza Ilkoviča.

Iste, proti výtvarnému vyjadreniu námetu k definovanej udalosti sa dá niekedy ťažko namietat. Pohľad každého umelca je osobitý a vtisnúť sa do jeho myšlienkového pochodu, ktorý v ňom daný námet evokoval a podnietil jeho stvárnenie na známke je veľmi zložitá.

Napriek tomu si myslím, že blesk ako prírodný jav podstatne bližšie vyjadruje energiu vodných elektrární ako vedný odbor fyziku, ktorej svetový rok má pripomínať. A to najmä v súvislostiach s osobnosťami, ktoré sa na jej rozvoji významne podieľali. Je známe, že organizácie UNESCO a OSN vyhlásili rok 2005 za Svetový rok fyziky, keď hlavným dôvodom bolo 100. výročie uverej-

nenia vedeckých článkov Alberta Einsteina (1905), ktoré sa stali základom troch oblastí fyziky – teórie relativity, kvantovej teórie a teórie Brownovho pohybu a ktoré mali podstatný vplyv na zmenu dovtedajšieho chápania sveta.

Dionýz Ilkovič (18. 1. 1907 Šarišský Štiavnik - 3.8.1980 Bratislava). Hlavnou oblasťou jeho vedeckej činnosti v rokoch 1930-1942 bola fyzikálna chémia. Ako žiak a spolupracovník prof. J. Heyrovského (Nobelova cena za fyziku v r.1959) pôsobil aj na Prírodovedeckej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, stál pri zrode polarografie a podieľal sa na vypracovaní teoretických základov tejto vedeckovýskumnej metódy, pričom v roku 1934 uverejnil svoju najviac citovanú prácu z tejto oblasti. V rokoch 1940-1976 pôsobil na Slovenskej vysokej škole technickej a Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave, keď v roku 1939 inicioval založenie Elektrotechnickej fakulty SVŠT. Venoval sa teoretickej fyzike a je autorom prvej slovenskej vysokoškolskej učebnice fyziky pre študujúcich na vysokých školách technického smeru a mnohých významných pôvodných vedeckých prác publikovaných doma aj v zahraničí. Bol organizátorom slovenskej fyzikálnej vedy, iniciátorom

založenia Matematického ústavu SAV a Fyzikálneho ústavu SAV, členom Európskej fyzikálnej spoločnosti. V roku 1958 bol belgickou vládou vymenovaný za predsedu medzinárodnej poroty pre hodnotenie exponátov z prírodovedných a lekárskych vied na Svetovej výstave Expo 1958 v Bruseli. Za významné pôsobenie v slovenskej vede bol prof. RNDr. Dionýz Ilkovič, DrSc., akademik SAV, mnohokrát ocenený vedeckými inštitúciami aj štátnymi orgánmi (Za zásluhy o vedu a ľudstvo - ČSAV 1967, Rad práce - 1968, Štátna cena SSR - 1970, Zlatá medaila akademika Heyrovského - 1972). Vo vysokoškolskom areáli v Mlynskej doline v Bratislave je Elektrotechnická fakulta STU na Ilkovičovej ulici.

Preto by som si slovenskú známku vydanú pri príležitosti Svetového roka fyziky 2005 vedel predstaviť aj úplne inak. Napr. znázornením niektorého princípu z uvádzaných oblastí fyziky.

Úspešný seriál A. Paulinyovej o tvorcoch našich poštových známok má v dnešnom pokračovaní zaujímavý obsah. Zaoberá sa diplomovou prácou Vierošlava Ondrejčka - absolventa VŠVU, žiaka Martina Činovského, najmladšieho slovenskeho rytcu, výtvarníka a potenciálneho tvorcu poštových známok. Jeho diplomová práca je návrh 4 poštových známok emisie Huby, vrátane dvoch rytín, návrhu FDC a pečiatok.

VIEROSLAV ONDREJČKA

Strom ako základný znak – emisie Huby

Diplomant si zvolil za predmet svojej diplomovej práce známkovú grafiku, disciplínu v rámci kategórie ceninovej grafiky. Sústredil sa na oblasť známkovej tvorby a s ňou súvisiacu špecifickú formu ilustrácie súbežne emitovaných obálok prvého dňa vydania spolu s poštovou pečiatkou používanou pri príležitosti vydania známky. Sériu štyroch známok je tematicky orientovaná na huby a to konkrétne na huby hribovité rastúce pod stromami. Nadväzuje tak na širšie koncipovanú tému teoretickej diplomovej práce orientovanej na strom ako znak. Emisia je koncipovaná na realizáciu klasickou grafickou technikou jednofarebnéj ocelorytiny rátajúc s doplnkovou kolorujúcou tlačovou technikou alebo s možnosťou viacfarebnéj oceloryteckej transkripcie. Adekvátne k špecifickej disciplíne ceninovej grafiky diplomant zvolil ako reprodukčnú techniku ocelorytinu. Ocelorytina predstavuje

pre známkovú grafiku klasickou technikou, v súčasnosti vo svete vzácné používanú na realizáciu. Ocelorytina založená na jedinečnosti a neopakovanosti predstavuje autentické výtvarné dielo a tiež originálny ochranný prvok, čo kladie zvýšené požiadavky na technické spracovanie miniatúrnej rytiny. Ocelorytina je nositeľkou výtvarného výrazu emisie.

Už samotná tematická orientácia emisie na huby, ktorá je zberateľsky obľúbená a v emisnej produkcii pomerne frekventovaná téma, kladie na tvorbu zvýšené nároky, a to najmä v zmysle originálneho výtvarného riešenia. A tiež popri ambícii predstaviť vlastnú tvorbu umožňuje konfrontovať ju aj s vydanou známkovou produkciou.

Práca vykazuje znalosť estetických zákonitostí tvorby

známkovej miniatúry ako aj znalosť realizačných daností ryteckej techniky. Treba s uznaním konštatovať, že autor v predloženej práci preukázal nielen originalnosť prístupu k téme, ale zakomponovaním motívov stromov, ako náznaku prostredia podmieňujúceho výskyt daného druhu húb, obohatil i výpovednú hodnotu emisie.

K samotným poštovým známkam vytvoril i ilustračné motívy a pečiatky sprievodných obálok prvého dňa vydania (označovaná skratkou FDC). Ilustrácie obálok v pôsobivom kontraste k vecnému zobrazeniu na známkach charakterizuje *licencia poetica*, hrib ako symbol, ako strom života, ako strom poznania. Autor popritom dbá o prekreslenie charakteristických znakov jednotlivých druhov húb.

Predložený komplet emisie vykazuje vyváženosť prístupu k jednotlivým prvkom radu. Vo výtvarnom vyznení možno kontrastuje sytejšia farebnosť ilustračných motívov FDC so skromnejšou farebnosťou známok, ale tento pomyselný nesúlad je daný už podstatou známkovej tvorby, ktorá vyžaduje na známke takejto tematickej orientácie vernosť i vo farebnom zobrazení na rozdiel od voľnejšie ponímanej ilustrácie FDC.

Diplomant ako absolvent katedry grafiky a odbornej špecializácie zameranej na ceninovú grafiku a ryctvo siahol pri výbere grafickej techniky práve po tej najnáročnejšej ryteckej technike, ktorou ocelorytina bezpochyby je, a to nielen z pohľadu technického spracovania nepoddajného kovu a časovej náročnosti na spracovanie, ale aj ako výtvarnej disciplíny umeleckej transkripcie diela do jazyka rytiny a súčasne i autentickéj výtvarnej tvorby.

Autor predviedol výkon, ktorý dôstojne obstojí v konfrontácii s vydanou produkciou tejto tematickej orientácie.

Práca preukazuje samostatnosť v riešení výtvarnej problematiky ako i orientáciu v realizačných súvislostiach.

Rada konštatujem, že predložená diplomová práca spĺňa výtvarné i realizačné kritéria známkovej tvorby a preukazuje spôsobilosť diplomanta pre výtvarnú tvorbu v oblasti užitkovej ako aj ceninovej grafiky ako aj výtvarnú a technickú spôsobilosť v tvorbe oceloryteckej transkripcie. V oblasti známkovej grafiky vytvára predpoklady pre vlastnú umeleckú činnosť na vysokej úrovni.

Na základe predloženej grafiky poštovej známky, jej výtvarnej úrovne a kvality spracovania ako aj vzhľadom na originalnosť výtvarného riešenia témy, odporúčam podať návrh na zaradenie série do emisného plánu slovenských poštových známok

Mgr. Antónia Paulinyová

POVAŽSKÁ BYSTRICA

smutná i veselá

Tak by som nazval knihu o Považskej Bystrici. A doplnil by som ju starými i novšími pohľadnicami. Tie by najlepšie potvrdili názov tohto príspevku i knihy.

Čo dnes vedia ľudia o Považskej Bystrici? Najviac, že tam, na Považskom hrade, žili lúpežní rytieri Ján a Rafael Podmanickí. A ešte poznajú povest o Krásnej Hedvige, ktorú títo dvaja loptoši uniesli. Z novšej doby si pamätajú výrobu motocyklov Pionier, skútrov Manet i niektorých športovcov. Prípadne si ešte spomenú na terénne motocyklové preteky a iné športové záporenia v blízkom okolí a z najnovšej doby problémy okolo výstavby diaľnice.

Ale to, že v Považskej Bystrici je aj Hradisko, ktoré sa spomína i v odbornej nemeckej literatúre ako príklad sprašových miest (nespevnená usadená hornina, obsahuje aj kosti stavovcov a stopy po ľudskej činnosti), vie len málokto. Podľa mňa, tento hrad by mal byť ten hrad vzdialený 12 km od Púchova, kde dr. Petrovský hľadal starú Považskú Bystricu. Našiel ju napokon v priestoroch dvora práve stavanej nemocnice smerom na Rajec. Objavil ju vďaka pomenovaniu osady Dedovec. A tá nesie znaky doby bronzovej. Našli sa tu nielen stopy po kolových stavbách a ohniská, ale aj zlaté spony a množstvo črepov. Je to totiž typické miesto na založenie osady, pretože sa nachádza blízko obchodnej Jantárovej cesty, pri vode a lese. Tieto miesta poskytovali dostatok obživy a úrodná pôda umožňovala venovať sa poľnohospodárstvu a les poskytoval aj ochranu pred nepriateľom. Škoda, že sa na tom mieste nepokračuje vo výskume.

Pohľadnice by dnes najlepšie ukázali, čo z Považskej Bystrice zmizlo i úmyselne, napríklad synagoga, pomník gen. Milana R. Štefánika spolu s pamätníkom

padlým v I. svetovej vojne. Gen. Štefánik tu mal i svoj byt, o ktorom je dokumentácia v Literárnom archíve v Turčí Sv. Martine. Dnes stojí v jeho parku Pamätník SNP.

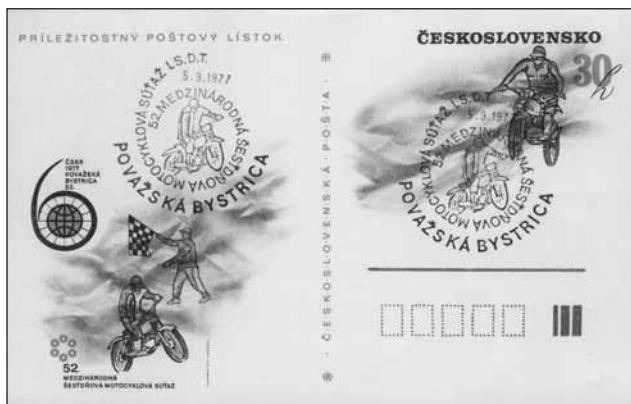
Zaujímavý je aj pohľad na stred Považskej Bystrice, keď ešte nebola postavená druhá časť r. k. kostola (obr. 1), jeho námestie s fontánou a nezakrytou riečkou Domanižankou (obr. 2). Škoda, že za obe padli aj budovy okolo spomínaného kostola, stará škola i zvyšky hradieb s vedľa stojacou Munkácsiho vilkou.

Ale asi najväčšou škodou bolo presunutie kaplnky, ktorá stála pred dnešnou poštou v križovatke a bola ešte z 12. storočia. Tu sa vraj odohrala bitka s Tatármi.

Dokazujú to aj mohyly v okolí Považskej Bystrice.

Námetom na pohľadnicu bol aj záber na budovu meštianskej školy, ktorá tiež už dnes neexistuje (obr. 3).

Znakom mesta Považská Bystrica sú tri veže, ktoré predstavujú tri dôležité miesta – Hradisko, dnešné Považské podhradie a kopec s kostolom sv. Heleny, ktorý je aj pútníckym miestom.

Príležitostný poštový lístok v neobvyklej úprave s pečiatkou dňa vydania (5. 9. 1977) k 52. medzinárodnej 6-dňovej motocyklovej súťaži (CDV 177).

Zaujímavé je aj okolie Považskej Bystrice, najmä Manínska tiesňava, kde Podmaníckí ozbįjavali cestujúcich, pretože cestovné vozy sa museli rozoberať a prekladať cez tiesňavu, a potom znovu zložiť a naložiť tovar. Cesta tu bola prekopaná až začiatkom 20. storočia.

Častým turistickým návštevám sa tešia aj Považský hrad a kaštieľ Orlové, v ktorom je múzeum hračiek. Kaštieľ sú dva aj v Považskom podhradí. Samotný hrad je zaujímavý svojimi prepadliskami, ktoré využívali Podmaníckí ako úkryty. Škoda, že za čias totality sa z hradného kopca stal kameňolom.

Josef Jankovič

Do 17. písomnej aukcie firma **ZBERATEL'** prijíma hodnotný a kvalitný filatelistický materiál – známky, celiny, celistvosti

Ponuky prosíme zasielať v písomnej forme (aj elektronicky).
 K známkam a celinám treba uviesť katalógové číslo, kvalitu a v prípade potreby položku bližšie špecifikovať; uviesť návrh vyvolávacej ceny.
 K celistvostiam treba priložiť fotokópiu (alebo sken), bližšiu špecifikáciu a návrh vyvolávacej ceny

Na ponuky rovnakým spôsobom odpovieme, spôsob prevzatia materiálu dohodneme individuálne.
Ponuky prijímame do 31. 8. 2005.
 Za vydraženú položku je poplatok 10 % z dosiahnutej ceny.

Aukčný katalóg bude prílohou 10. čísla časopisu Zberatel'

Ponuky na adrese: ZBERATEL, Račianske mýto 1/D, ☎ 0911 250 149, e-mail: zberatel@chello.sk

Zľavnené poplatky za niektoré balíky v Maďarsku v rokoch 1941-1944

Tichomír Kotek, Dušan Evinic

Na územie Slovenska zabraného Maďarskom v rokoch 1938-1945 boli na niektoré pošty preložený zamestnanci z iných pôšt z pôvodného územia Maďarska. Ako určitú služobnú výhodu im bolo umožnené zasielať balíky s obsahom potravín so zľavou na poštovnom. Toto oprávnenie, pravdepodobne na základe predchádzajúcej žiadosti adresáta alebo odosielateľa, sa vyznačilo na zadnej strane sprievodky k príslušnému balíku. Vyznačenie sa vykonalo odtlačkom pečiatky s textom oznamujúcim dôvod poskytnutia zľavy, a vynechaným priestorom na rukopisné dopísanie čísla povolenia, údajov o adresátovi, hmotnosti balíka, dátumu schválenia a na podpis pracovníka, ktorý zníženú sadzbu za balík povolil. Pod touto viacriadkovou pečiatkou sa spravidla nachádza ešte i odtlačok úradnej pečiatky pracoviska, ktoré zľavu na poštovnom povolilo. Zľava na poštovnom nebola uznaná vo všetkých prípadoch. V prípade neuznania bolo za balík vybrané výplatné v bežnej výške a pečiatka s textom povolenia na zadnej strane sprievodky bola prečiarknutá.

Podľa dokladových materiálov z rokov 1941-1944 balíky so zľavou na poštovnom bolo možné zasielať nielen zamestnancom pôšt, ale pravdepodobne i ďalším pracovníkom, ktorí boli preložení na zabrané územie. Takéto balíky bolo možné zasielať z rôznych pôšt na území pôvodného Maďarska. Schválenie zľavy poštového však mohli vykonať iba vybrané poštové služby z Budapešti.

Znížené poplatky za tieto balíky boli:

do 10 kg - 10 f,

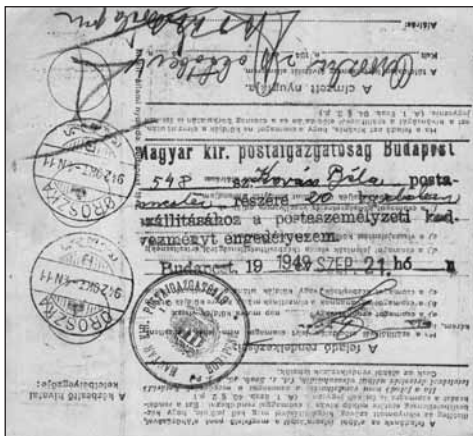
nad 10 kg do 20 kg - 20 f.

Možno doložiť i príplatok za objemný balík, keď príplatok bol bežne vo výške 50 % poplatku podľa hmotnosti, čo pri hmotnosti balíka do 10 kg predstavuje 5 f. Všetky balíky boli podané ako vyplatené. Výplatné bolo uhradené vylepením známok na určené miesto na adresovej strane sprievodky. Balíky boli podávané bez uvedenej ceny.

Všetky sprievodky k balíkom so zľavneným poštovním, ktoré majú autori k dispozícii boli určene adresátom v dnešnom Pohronskom Ruskove (Oroszka). Na základe mien a priezvisk v adresách možno určiť vedúceho tohto poštového úradu v dotknutom období, v roku 1941 – 1942 Gyula Ivicsics
1942 – 1944 Béla Kovács

Adresová časť sprievodky k balíku s hmotnosťou 20 kg so zníženým poštovním 20 f (bežne poštovné bolo min. 1,50 P), pre poštmajstra v Pohronskom Ruskove (Oroszka). Balík bol podaný na pošte Tata 1 2. októbra 1942.

Odtlačok riadkovej pečiatky Poštového hospodárskeho úradu Budapešť s povolením č. 548 na zaslanie balíka s hmotnosťou 20 kg pre poštmajstra Kovácsa Bélu. Povolenie bolo vydané v Budapešti 21. septembra 1942. Pod touto pečiatkou je napravo podpis schvalujúceho pracovníka a vľavo odtlačok úradnej pečiatky, schvalujúceho úradu. Balík i sprievodka k nemu prišli na adresovanú poštu podľa odtlačkov denných pečiatok 4. októbra 1942. Adresát prevzal balík v ten istý deň.

Írská národná galéria (III)

Pri 150. výročí Národnej galérie Írsko tamojšia pošta vydala 16.9.2004 poslednú, tretiu, časť emisného radu (o prvých dvoch častiach pozri Zberateľ č. 2/2003 a 5/2004), pozostávajúcu opäť zo štyroch hodnôt.

Prvá hodnota emisie je venovaná dielu španielskeho majstra **Diega Velásqueza** (1599-1660) Pomocníčka v kuchyni s polievkou v Emauzách (okolo 1618). V tejto skromnej kuchyni ukladá maorská slúžka nádobu po jedle. Prísné umiestnenie a geometrické usporiadanie postavy a predmetov je spojené s majstrovským zvládnutím svetla. Velázquez okrem žánrových výjavov maloval aj historické kompozície a reprezentatívne portréty a stal sa dvorným maliarom Filipa IV.

Druhá hodnota emisie predstavuje dielo talianskeho maliara **Caravaggia** (vl. menom Michelangelo Merisi, 1571-1610) Chytenie Krista (1602). V známom biblickom príbehu Judáš pobožník Krista v Getsemanskej záhrade, aby ho identifikoval rímskym vojakom. Intenzívna temnota obrazu ostro kontrastuje so svetlými plochami. Caravaggio sa stal zakladateľom barokového realizmu, pričom ľudové typy prenikli aj do jeho náboženských obrazov.

Ďalšia hodnota emisie patrí francúzskemu maliarovi Nicolasovi **Poussinovi** (1594-1665) a jeho malbe Oplakávanie mŕtveho Krista (1655-60). V jednom najpôsobivejších neskorých Poussinových obrazov je telo ukrižovaného Krista položené vedľa hrobu. Scéna nie je popísaná v biblii, predsa však bola umelcami stvárnená už v byzantských časoch. Sv. Ján podopiera Kristovu hlavu, sv. Jozef upravuje plátno, v ktorom je telo zahalené, Mária Magdaléna bozkáva Kristovu ruku a za ňou je plačúca postava Matky Božej s tvárou napoly zastretou modrým pláštom. Poussin je autorom nielen náboženských a historických tém, ale sa venoval aj portrétu a krajinnomalbe. Bol vedúcou osobnosťou francúzskeho klasicizmu.

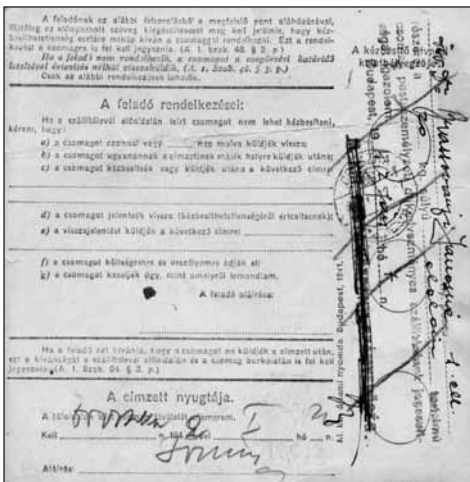
Na poslednej známke emisie sa stretávame s obrazom Staviteľky domy (1902), ktorého autorom je Walter Frederick **Osborne** (1859-1903). Jedno dievčatko stavia domček z kariet a druhé ho pozoruje. Zaujatie touto delikátnou zábavou súzúvci s tichým prostredím a odpočívajúcou mačkou. Odbyť žánrových výjavov v Belgicku a Anglicku vyžadoval veľa námahy, a preto Osborne presedlal na oveľa výnosnejšiu prax portrétovania, v čom bol pokladaný za vedúcu osobnosť až do r. 1901. Krátko po štyridsiatke náhle zomrel na zápal pľúc.

Nominálna hodnota všetkých známok je 48 c. V súťažici na PL so 16 známkami ich viacfarebnou litografiou v náklade 570 000 kusov vytlačila Irish Security Stamp Printing Ltd. Emisiu dopĺňa FDC a zošitok s informačnými textami o umelcoch.

Ivan Lužák

Zrušenie povolenia na zaslanie balíka so zľavnenou sadzbou prečiarknutím textu povolenia a názvu povolujúceho úradu. Zrušenie bolo vykonané pravdepodobne pre rozdiel mena adresáta na prednej strane sprievodky (Ivicsics Gyula) a v pečiatke so žiadosťou na zadnej strane (iné meno). Za tento balík bolo poštovné uhradené v bežnej výške t. j. 1,10 P.

Autori uvítajú prípadné spresnenia, doplnky, poznámky k predmetnému príspevku, ktorý približuje zatiaľ málo známe skutočnosti z tejto oblasti poštovej histórii Slovenska - balíkovej pošty z obdobia maďarského záboru.

Pramene: 1. Filatelistické state ZSF č. 16 - Balíkova pošta na Slovensku 1918-1985
2. Zbierky autorov

MALÁ ŠKOLA FILATELIE (19)

PRE MLADÝCH AJ SKÔR NARODENÝCH

Štefan J. Pliška

Po potulkách rôznymi chodníkami, na ktorých sme sa oboznamovali so svetom filatelie, sa pomaly vraciame naspäť. Snád s vedomím, že predsa sa náš obzor rozšíril o zaujímavú oblasť a že o filatelii vieme o niečo viac ako keď sme sa začiatkom minulého roka vybrali na túto púť. A aby sme si návrat do cieľa aj patrične vychutnali, tak prázdninovo letno-letmo sa zastavíme ešte pri jednom predmete nášho zberateľského záujmu, a to sú **návrhy na poštové známky**.

Návrhy na poštové známky predchádzajú vlastnému vydaniu známok a sú to autorom graficky spracované námety na podklade vydavateľom vyhlásenej súťaže alebo priamym zadáním autorovi - umelcovi (v súčasnosti aj grafickému štúdiu). Návrhy posudzuje odborná komisia, ktorá prijatý návrh odporučí na realizáciu. Keďže návrhy, prijaté aj neprijaté, sú archívnym materiálom vydavateľa, v rukách zberateľov sa s nimi stretávame len ojedinále a najčastejšie ich môžeme vidieť v expozíciách poštových múzeí.

V štádiu prípravy a v priebehu vlastnej tlače známok vznikajú viaceré predmety, ktoré si získali pozornosť a záujem zberateľov. Sú to **čiernotlače**, vyskytujúce sa ako skúšobné

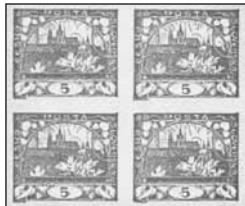

odtlačky najmä pri tlači z výšky – knihtači. Pomocou nich sa zisťujú prípadné chyby jednotlivých štočkov alebo celých tlačových dosiek.

V priebehu prípravy podkladov pre ocelotlač si rytec zhotovuje odtlačky z rytiny v jednotlivých fázach tlače, a to v čiernej alebo predpokladanej farbe. Pokiaľ ide o viacfarebnú ocelotlač z plochých dosiek, pre každú farbu sa zhotovuje samostatná doska a potom sa kontrolné odtlačky zhotovujú z každej dosky. Vlastnej tlači predchádzajú skúšky tlače konečného (prijatej) návrhu a ich účelom je zvoliť najvhodnejšiu farbu, papier, spôsob oddeľovania a pod.

Záujem mnohých zberateľov sa zameriava aj na

novotlače. Sú to výrobky zhotovené so súhlasom oficiálneho vydavateľa z pôvodných tlačových podkladov v čase, keď tlač pôvodných známok na použitie v poštovej prevádzke bola definitívne skončená, a to bez ohľadu na to, či známky ešte platia alebo nie. Vo väčšom počte sa objavovali najmä koncom 19. storočia, keď si pošty vzájomne vymieňali informácie o používaných známkach.

Novotlač 5 h Hradčany z r. 1948

Od novotlačí sa líšia **faksimile**, zhotovené inou tlačovou technikou ako známky, väčšinou v pôvodných farbách. Zväčša bývajú ako také aj označené, a to pretlačou alebo nápisom na zadnej strane. Ich vydavateľom nebýva vždy poštová správa, ale často iné organizácie.

Ďalším predmetom zberateľského záujmu, vďaka počiatkovej fažšej dostupnosti sa stali **príležitostné tlače**. Sú to zvlášť upravené tlačiarenské výrobky

Prvá PT bola súčasťou katalógu Praga G2

odtlačkov známok z pôvodných rytín (niekedy aj nevýdaných známok) v malých nákladoch, prevažne v čiernej farbe, niekedy aj vo viacerých farbách. Preto sa často aj nesprávne pomenúvajú ako „čiernotlače“.

A keď sme úspešne prešli až na záver tejto časti, ešte pripomeniem skutočnosti, ktoré sa neprijemne dotýkajú nášho konička. Sú to falzifikáty. **Falzifikáty známok na škodu pošty** sú skoro tak staré ako samotné známky. Prvé sa objavili v roku 1853 v Lombardsku-Benátsku, o dva roky neskôr sa falšovali známky Cirkevného štátu a po roku 1856 sa falšovanie známok rozmohlo v Španielsku. Napriek trestnosti tejto činnosti a zdokonalenej tlačovej technike sa ešte aj dnes objavujú falšné známky, ktorých predajom prichádza vydavateľ o značné čiastky. **Falzifikáty na škodu zberateľov** majú svoj pôvod v prehnanej snahe niektorých zberateľov, prípadne aj tých dôverčivejších, získať do svojej zbierky nejakú zvláštnosť. Preto sa dosť často falšujú známky so vzácnejším zúbkovaním, zo zúbkovaných známok so širokými okrajmi sa „vyrábajú“ nezúbkované (napr. Hradčany) a pod. Pri kúpe vzácnejších známok sa preto odporúča nechať si tieto overiť znalcom.

Bratislavská architektúra vo svete mincovej tvorby 20. stor.

Anton Fiala

Největší kouzlo, kterým Bratislava na každého působí a jimž si dobývá našeho srdce, spočívá v její úžasné proměnlivosti, v kontrastech.

Václav a Dobroslava Menclovi „Bratislava - stavební obraz města a hradu“

Bratislavu – krásavicu na modrom Dunaji - môžeme ako celok hodnotiť z hľadiska historického vývoja z viacerých pohľadov. Či už berieme za základ politický alebo ekonomický pohľad. Môžeme ju tiež porovnávať aj z hľadiska architektúry. Historická architektúra v premenách Bratislavy v historickom vývoji sa nám v mnohom zachovala na starých grafikách, olejoch alebo fotografiách.

Nás však bude zaujímať, ako sa premeny architektúry Bratislavy premieli do razby mincí. Bratislava sa síce v minulosti mohla pochváliť bohatou mincovou tradíciou začínajúcou od doby laténskej a končiacej až v roku 1722, ale na miniatúrne rozdávanie svojej krásy vo svojom zobrazení na minciach si musela počkať až na 20. storočie.

V zobrazovaní Bratislavy, väčšinou v grafickej tvorbe, sa ustálil pohľad na mesto z juhu - zo strany Petržalky, kde dominoval na ľavej strane Hrad, podhradie, opevnené mesto so zdôraznením domu sv. Martina na pravej strane. Tomuto motívu zostala verná aj podoba mesta na prvej vydannej minci Slovenskej republiky v hodnote 10 h od Andreja Petra. Minca bola razená v rokoch 1939 -1943 len s dvoma letopočtami, a to rokmi 1939 a 1942 (obr. 1). Žiaľ, podoba mesta iba dopĺňa obraz na minci, kde dominantu tvorí nominálna hodnota mince.

V roku 1986 sa k motívu mesta vrátila J. Truhlíková. Tento motív bol zaradený do emisného plánu vydávania pamätných mincí ČSSR v rámci pamiatkových rezervácií. Na minci s nominálnou hodnotou 50 Kčs autorka zachytila panorámu Bratislavského hradu s hradným kopcom a so zdôraznením niektorých dominant opevnenia hradu v architektonickej skratke. Na pozadí zobrazila v siluete novú televíznu vežu. Dost nešťastne umiestnila na lícnej strane mince Michalskú vežu na pravý breh Dunaja, hoci v skutočnosti stojí na ľavej strane a pri doterajšom zobrazení by jej bolo vidieť maximálne vežu (obr. 2).

Z jednotlivých objektov sa dostala na lícnu stranu mince v nominálnej hodnote 10 Kčs ešte v roku 1967 (ČSSR) budova Academie Istropolitana, ktorá v tom

roku oslávila 500. výročie svojho založenia. Autor Z. Kolářsky sa pridržiaval zobrazenia terajšieho stavu priečelia, ktoré sa skladá z dvoch objektov, so segmentovým vstupom a reštaurovaným gotickým oknom. Znárodný je tiež renesančný arkier budovy (obr. 3). Z ďalších dominantných bratislavských stavieb si zaslúži pozornosť budova Reduty, postavená v rokoch 1913-1919

(arch. Komor a Jakab). Južná časť priečelia tohto objektu bola stvárnená na 200 Sk minci Slovenskej republiky a bola vydaná pri príležitosti 50. výročia Slovenskej filharmónie v roku 1999 (obr. 4).

A na záver ešte jeden objekt z Bratislavy, ktorý sa nachádza na 100 Kčs/tolarovej kovovej známke Obchodného domu Dunaj (bývalý Brouk) z konca 70. rokov 20. stor. Na lícnej strane je v schématickej podobe znázornená 6-poschodová budova s prúdovými oknami na jednotlivých poschodiach a so zaujímavými riešením výkladov. I keď sa doterajšia mincová tvorba v zobrazovaní architektúry Bratislavy správala macošsky, treba dúfať, že výročia alebo nová architektúra Bratislavy určite tento počet rozšíria.

Literatúra:

- BILAK, M. – JÍZDNÝ, M. : Zberateľský katalóg mincí Československa. Košice 1980.
ILEČKOVÁ, S.-BARTOŠOVÁ-PINTEROVÁ, Z.: Slovenské výtvarné umenie 1900-1918, Bratislava 1984.
KOLEKTÍV: Slovenské pamätné mince. Bratislava 2002.
BARTÓKOVÁ, E. – MESÁROŠOVÁ, Z.: Wiliam Schiffer – sochár a medailér. Trnava 1995.
NOVOTNÝ, V. – ŠIMEK, V.: Československé mince 1918-1993. Hodonín 1993.
OBUCHOVÁ, V. A KOLEKTÍV: Pamiatky Bratislavy (Štátny zoznam nehnuteľných kultúrnych pamiatok Bratislavy). Bratislava 1988.
PUŠKÁROVÁ, B. - PUŠKÁR, I.: Bratislava (Pamiatková rezervácia). Bratislava 1989.
SZÖNYI, A.: Tak rástla Bratislava. Bratislava 1977.
ŠLACHTA, Š.- DOROTJAKOVÁ, I.: Sprievodca po architektúre Bratislavy 1918-1950. Bratislava 1996.
ZÁVADOVÁ, K.: Vemý a pravý obraz slovenských miest a hradov ako ich znázornili rytníci a ilustrátori v XVI. XVII. A XVIII. storočí. Bratislava 1974.

Slovacikum z Gibraltaru

Je celkom pochopiteľné, že rozširovanie Európskej únie, podobne ako iné významné udalosti, sa prejaví aj v známokovej tvorbe. Slovenskí zberatelia, zaujímaví sa o slovaciká vo filatélii, pozorne sledujú a vo svojich zbierkach uvítajú každý prírastok, kde sa objaví napr. slovenská vlajka, či obrysy územia Slovenskej republiky na mape Európy.

Dátum 1. mája 2004, keď Európsku úniu rozšírila Slovenská republika spolu s ďalšími 9 krajinami, si budeme pamätať mnohí. Zberateľom je zase pri tejto udalosti všeobecne známe spoločné vydanie 9 prístupujúcich krajín, pričom Poľsko vydalo samostatnú známku. V tomto smere prvou lastovičkou medzi slovacikami k EÚ bola grécka známka nominálnej hodnoty 2,85 EUR (Mi 2149) vydaná 16. apríla 2003 v rámci 4-známokovej série k predsedníctvu Grécka v EÚ. Rozšírenie EÚ symbolicky znázorňujú prvky puzzle s vlnkami 10 prístupujúcich európskych štátov.

Pozornosti mnohých zberateľov však mohlo uniknúť vydanie Gibraltaru „Rozšírenie EÚ“ z 15. septembra 2003 (teda vo vyše 7-mesačnom predstihu pred dňom rozšírenia), ale najmä preto, že na celej sérii so 4 známkami nominálnych hodnôt 30, 40, 42 a 54 p (Mi 1050/53)

sú zobrazené kvety, ktoré sú viac či menej charakteristické pre príslušnú prístupujúcu krajinu. Na známke 42 p, v jej dolnej časti, je vyobrazená šípová ruža (Rosa canina) a pod ňou text „DOGROSE OF SLOVAKIA“ neomylné hlásajúci príslušnosť k Slovensku.

Zberateľov slovacík však poteší aj ďalší slovenský prvok na priehradkovom liste. Každá známka bola vydaná v PL s 10 známkami (2 x 5) a na jeho pravej strane sú podľa príslušnej známky zobrazené hraničné obrysy prístupujúcich krajín spolu s ich susednými štátmi. Na území každého štátu nájdeme typickú siluetu niektorej kultúrnej pamiatky zo Zoznamu svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Na území Českej republiky je zobrazené historické centrum v Telči, Slovensko pripomínajú drevenice vo Vlkolínci (vyobrazenie na 2. strane obálky). Možno sa domnievať, že zobrazené 3 drevené domčeky vyzerajú trochu chudobne popri iných, ľahko rozpoznateľných, svetoznámych objektoch ako napr. Eiffelova veža v Paríži, šikmá veža v Pise, budova parlamentu v Budapešti či Atómium v Bruseli. Za dedičstvo našich otcov a matiek sa však nemusíme hanbiť. PL poteší každého zberateľa slovacík a séria by iste nemala chýbať v zbierke na tému „Rozširovanie Európskej únie“.

/PO/

Krásne Holandsko

Vo februári tohto roka začala Holandská kráľovská pošta vydávať nový emisný rad s názvom Krásne Holandsko. Dňa 12. 4. 2005 boli vydané ďalšie dve známky tohto radu, venované mestám Rotterdam a Weesp. Každá známka vychádza v hárčeku, hárček obsahuje päť známok, pričom jednotlivé hárčky sú k dispozícii iba v miestach, ktoré znázorňujú a v Collect Clube v Groningene.

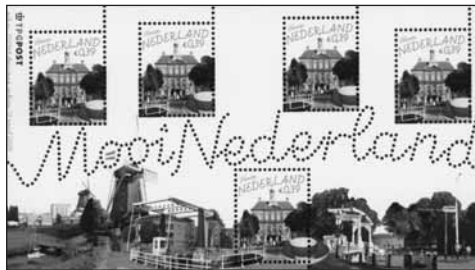
Na známkových obrazoch a mimoznámokovej ploche sú zakomponované významné budovy, miesta a objekty príslušných lokalít.

Rotterdamská známka predstavuje Erazmov most, vežu Euromast a loď, symbolizujúcu mestský prístav. Na hárčeku sa nachádzajú žirafa reprezentuje Blijdorpске zoo, ďalej tu nájdeme halu umenia, holandský inštitút architektúry, budovu poisťovne Nationale Nederlanden, hotel New York na južnom nábřeží rieky Maas. Nad kolážou mestských objektov sa vznáša zlatožltý mesiac, fotografovaný vedcami v Astrolab v Belgicku. Snímky mesta sú zhotovené v noci, čo má poukázvať na skutočnosť, že mesto je aktívne 24 hodín denne.

Známka Weesp zobrazuje mestskú radnicu. Na hárčeku sa nachádza priemyselný park Van Houten, nazvaný podľa slávnej čokoládovne a šálka s tanierom z weespскеho por-

celánu. Nad veterným mlynom veje bielozeleňá mestská zástava. Obraz dopĺňajú dva mosty, Zwaantjesbrug a Vechtbrug.

Výtvarné riešenie hárčeka je rovnaké v celom emisnom rade. „Horizont“ je tvorený čiernobielymi fotografiami, ktoré sú dodatočne kolorované, aby sa dosiahol efekt pripomínajúci klasické ručne maľované pohľadnice. Názov

celého emisného radu, Mooi Nederland, sa nachádza na každom hárčeku, písaný vo forme perforácie.

Nominálna hodnota oboch známok je 0,39 €. Hárčeky štvor- a päťfarebným ofsetom vytlačila tlačiareň Joh. Enschched Security Print, Haarlem, v náklade 200 000 ks (Rotterdam) a 100 000 kusov (Weesp)

-ilk-

HLASY A OHLASY

Hoci od informácie, že reprodukcia obrazu Ladislava Medňanského Potok za humnami, na brehu v ryteckom prepise Františka Horniaka získala ocenenie WIPA a sa stala najkrajšou známkou sveta za rok 2003 uplynulo už niekoľko týždňov (a ocenenie už bolo aj odovzdané), musím sa v spomienkach vrátiť k tomu, čo k významnému úspechu našej známkovej tvorby predchádzalo. K tejto známke mám totiž vrelý vzťah, pretože viac ako osem rokov som presviedčal a žiadal aj na stránkach novín a filatelistických časopisov, aby do emisného radu Umenie bola zaradená aj známka s reprodukciou niektorého obrazu L. Medňanského, nášho významného rodáka. Preto si iste viete predstaviť moju radosť, keď som bol prizvaný do Galérie v Strážkach a spolu s Mgr. Paulinyovou a majstrom Horniakom som sa mohol zúčastniť výberu konkrétneho obrazu. Vytipovali sme tri obrazy a z tých pán Horniak vybral jeden a dnes vieme, že bol ten najlepší. Pánovi Horniakovi patrí moja vďaka aj členov klubu filatelistov v Kežmarku za kvalitnú a majstrovskú ryteckú prácu.

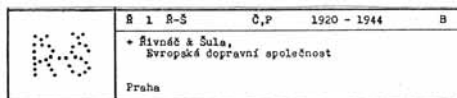
Ján Nyéki

Keď som v predchádzajúcom čísle Zberateľa písal o perfine **JS**, nevedel som o náhode, ktorá ma stretne o pár dní. V publikácii Svět filatelie od Františka Švarca (NADAS, Praha 1982) som na strane 46 našiel ilustráciu 3 známok s perfinmi, a prvý z nich je práve mnou uvádzaný perfin **JS**. Ale nič viac, ukážky firemných perfinov iba dokladujú časť textu, uvedeného na predchádzajúcej strane knižky.

Pridávam však aj druhý, trochu obsérnejší postreh. Nedávno som v českej televízii sledoval seriál Příběhy z Jižních moří. A jedna časť seriálu sa venovala snahám o kolonizovanie niektorých ostrovov Tichomorja českými vystaňovalcami. Ako aktér týchto udalostí bol spomínaný Miloš Řivnáč, pochádzajúci z významnej pražskej rodiny. Bol synom obchodníka s drogistickým tovarom v Prahe, jeho dedo František bol pokladníkom výboru pre výstavbu Národného divadla. Miloš Řivnáč však tieto schopnosti nezdedil, patrilo do pražskej „zlatej“ mládeže, bol podnikavý, ale aj hazardér a defraudant. Jeho odchod z republiky bol zavinený aj tým, že sa o neho zaujímala polícia, keďže na neho vydala zatykač. Jeho životné osudy ho zaviedli na jar roku 1923 až na ostrov Papeete. Tu postavil hotel „Chez Rivnac“, dnes ešte stále jestvujúci a ponúkajúci hosťom podivné kulinárske výrobky českej kuchyne. Firma „Rivnac“ existuje do dnešných čias a heslo „Rivnac“ nájdete v každej encyklopédii tohto teritória. V seriáli sa uvádzali aj niektoré súvislosti so Štefánikom, najmä to, že Miloš Řivnáč nadviazal na Štefánikovu myšlienku založiť tu kolóniu Nové

Slovensko. Archívne fotografie, pohľadnice hotela Rivnac s pohľadom na miesto, kde kedysi stála Štefánikova hvездáreň, dokumentovali jeho pobyt v tomto odľahlom kúte zemegule. V relácii vystupovali niektoré rodiny s českými koreňmi, ktoré tu dodnes žijú atď.

V katalógu perfinov nájdeme perfin **Ř-S** (Řivnáč&Šula) s vysvetlením, že to bola Evropská dopravní společnost, sídliaca v Prahe. Perfin je známy z rokov 1920 až 1944, ja ho vlastním však iba na protektorátnej známke. Začiatok používania perfinu je z obdobia, kedy už M. Ř. Štefánik nežil. Vynára sa niekoľko otáznikov: Má tento perfin alebo dopravná firma, ktorá bola jeho užívateľom, spojitost s majiteľom obchodu Řivnáč, ktorý mal podareného synka a ktorý z dobrodružných dôvodov pobýval ďaleko od vlasti na Papeete? Mám silné podozrenie, že súvislosť by tu mohla byť. Potom tento perfin by mal oprávnenie na zaradenie do zbierky so Štefánikovskou

tematikou, pretože rozvíja jeho kapitolu života v Tichomorí, kam sa dostal v roku 1910 s cieľom výstavby observatória na sledovania Halleyovej kométy a neskôr zatmenia Slnka. Možno ďalšie filatelistické bádanie prinesie uspokojivejšie vysvetlenie a otázniky stratia svoje oprávnenie, ak sa stanú preukázaným tvrdením so správnou hodnotou výpovede.

J. Mička

NOVÉ PEČIATKY

Informácie o nových príležitostných poštových pečiatkach používaných na slovenských poštách v mesiaci júl 2005 (zostavené z podkladov Technickej ústrednej pošty v Bratislave, poskytnuté k 31. 6. 2005):

- 4. 7. 2005 Hrabušice:
52. ZRAZ TURISTOV
- 8. 7. 2005 Kežmarok:
EURÓPSKE LUDOVÉ REMESLO

- 9. 7. 2005 Detva 1:
FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI POD POLANOU

FIRMA ZBERATEĽ®

stále vykupuje

**HODNOTNÉ ZBIERKY I JEDNOTLIVÉ
ZNÁMKY, MINCE A POHLADNICE**

Poradenská služba - Zásielková služba
Diskrétnosť zaručená - Platba v hotovosti

Predajňa:

Račianske mýto 1/D, 831 02 Bratislava,

☎ 0911 250 149

e-mail: zberatel@chello.sk

Otvorené pondelok až piatok
od 10⁰⁰ do 18⁰⁰ hod.

ALBUM ZIKA

NEHLADAJTE MA DOMA,
NÁJDETE MA NA INTERNETE

www.albumik.sk

MZIKA@HOTMAIL.COM

TEL/FAX.: 02 / 4342 9386

Uložte svoje zbierky do kvalitných
predtlačенých albumových listov
firmy SCHAUBEK zasklenených
havičkami s čiernym alebo bielym
podkladom.

K dispozícii sú albumové listy známkových krajín
Európy aj Zámoria od začiatku existencie poštových známok až podnes. Možno si zakúpiť aj jednotlivé ročníky, aj jednotlivé chýbajúce listy, tiež rôzne typy voľných listov. Listy sa dajú uložiť do krúžkových, skrutkových alebo perových dosiek, ktoré tiež nájdete v našej ponuke.

Kontaktujte nás na adrese:

SIMCO, s.r.o., Astrova 1, 010 08 Žilina
alebo na tel./ fax. čísle: 041/ 5653 752

FILATELIA ALBUM

predávame a vykupujeme

**ZBIERKY ZNÁMOK, MINCÍ,
STARÝCH POHLADNÍC,**

CELISTVOSTÍ

**A OSTATNÝ FILATELISTICKÝ
MATERIÁL**

FILATELIA ALBUM

Lazaretská 11

811 08 BRATISLAVA

telefón / fax: + 421 - 2 - 5296 7411

www.matchboxmuzeum.sk

Ervín SMAŽÁK

Lotyšská 16

821 06 Bratislava

tel.: 02/45246 518

Propagácia športových podujatí na poštových materiáloch (príťažce, príležitostné poštové ☺ a strojové príležitostné ☺)

Sprostredkovateľská činnosť vo filatelii. Zásielková služba (novinky SR, ČR).

Ponúkam známky, FDC, celistvosti, katalógy a ostatné poštové materiály na tému Olympia a šport (celý svet).

Vykupujem kvalitný poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Prijímam do komisionálneho predaja poštový materiál na tému Olympia a šport (celý svet).

Členovia SSOŠF pri Slovenskom olympijskom výbore majú **10% -nú zľavu** na materiály firmy ERVO.

Firma

Námestie SNP č.37, ☎ 045 / 5320250-51

Predávame a vykupujeme materiál z oblasti

**filatelie, numizmatiky, notafílie,
filokartie, telefónnych kariet**

Zároveň poskytujeme bezplatne poradenskú službu a
ohodnocovanie materiálu.

Pre členov Klubu Filatelie a abonentom časopisu
Zberateľ poskytujeme 5% zľavu

SÚŤAŽ O KVET ZBERATEĽA

Vážení čitatelia,

S vyhodnotením piateho kola štvrtého ročníka našej súťaže o Kvet Zberateľa musíme hneď aj konštatovať, že po minulomesačnom výkyve sa opäť všetko vrátilo do starých kolajní. Totiž opäť zvíťazila „Malá škola filatelie“! A to dosť suverénne, keď pred príspevkom na druhom mieste získala náskok 8 hlasov. A rovnaký rozdiel je aj medzi príspevkami na druhom a tretom mieste. Len o jeden hlas zaostal príspevok na štvrtom mieste. A potom nasleduje dosť značný rozdiel, keď príspevok na piatom mieste získal 8 hlasov. Ďalším zistením po vyhodnutí hlasovania je skutočnosť, že príspevky na prvých štyroch miestach dostali tentokrát až takmer 70 % všetkých vašich hlasov, pričom bodovalo spolu 12 príspevkov (v predchádzajúcom kole 18). Na prvé dve otázky správne a v celom rozsahu odpovedalo 43 zo 46 súťažiacich.

■ Vyhodnotenie 5. súťažného kola:

1. otázka – fragment z druhej strany obálky správne identifikovalo 45 súťažiacich - vyobrazený bol detail známky 1 Kčs z roku 1987 (Pof. č. 2785) – bielopásavec topolový z emisie Ochrana prírody – motýle.

2. otázka – správna odpoveď na otázku „Ktorá významná slovenská umelkyňa je autorkou výtvarného návrhu známky a uvedte ešte aspoň jednu známku, ktorá vznikla podľa návrhu tejto umelkyne“, mala byť: Kamila Štanclová-Kállayová, a ďalšie známky s dielne tejto umelkyne sú napr. ďalšie tri známky z rovnakej emisie (Pof. č. 2786-88). Ďalšie sú napr. tri známky SR vydané 28.2.1995 k Roku ochrany európskej prírody (č. 56-58), atď. Na otázku správne a v celom rozsahu odpovedalo 43 súťažiacich.

Na 3. otázku - (ktorý článok sa v májovom čísle Zberateľa najviac páčil), hlasy súťažiacich víťazstvo opäť prisúdili **Š. J. Piškovi** za **Malú školu filatelie (17) – Poštové pečiatky** (34 hlasov). Na druhom mieste s 27 hlasmi zabodoval **O. Földes** s príspevkom **Je „Snem“ prvou známkou Slovenska? (1)**, tretie miesto po s počtom hlasov 21 patrí **M. Pekárovej** za tretie pokračovanie seriálu **Zaniknuté kúpele na historických pohľadiach**. Štvrté miesto s minimálnym odstupom jedného hlasu (20) získal **Z. Raduška** za jeho Zberateľské state **O čom hovoria známky anglických kolónií**. **E. Minarovičová** za príspevok **Zaujímavosti z histórie predmincových platidiel (2. časť)** s 10 hlasmi získala piate miesto. Na šiestom mieste sa umiestnili dva príspevky, keď získali po 8 hlasov: **M. Bachratý - Ďalší oriešok s doplatným a J. Hunka, M. Soják- Falšovanie mincí v Turni-Zihlavovej jaskyni**. Na šiestom mieste so šiestimi hlasmi sa umiestnil príspevok **V. Krupu: Piešťany na historických pohľadiach**.

Ďalšie hlasy (1 až 2) súťažiaci priznali ešte ďalším štyrom príspevkom.

Výhercami 5. kola IV. ročníka súťaže sú **Jaroslav Pospíšil z Vranova nad Topľou** (nákupná poukážka firmy Zberateľ na nákup tovaru v hodnote 250 Sk) a **Dalma Gyepesová z Bratislavy**. (zásobník na známky, formát A 4, 8-listový). Srdečne blahoželáme!

■ 7. - júlové KOLO SÚŤAŽE

Do 7. kola súťaže sme pripravili tieto otázky:

1. otázka znie: Z ktorej československej známky je fragment, vyobrazený na druhej strane obálky, z akej emisie a v ktorom roku bola vydaná?

2. otázka znie: Ktorá významná slovenská umelkyňa je autorkou výtvarného návrhu známky a uvedte ešte jednu známku, ktorá vznikla podľa návrhu tejto umelkyne.

3. otázka znie: Napíšte troch autorov a názvy ich článkov, ktoré sa vám v júlovom čísle časopisu Zberateľ najviac páčili.

Vaše odpovede s poznámkou „Súťaž“ očakávame do **8. augusta 2005**. Za účasť v súťaži vopred ďakujeme a tešíme sa na vaše odpovede.

Redakcia

MÁTE SLOVO

Zaujal ma článok pani Paulinyovej v Zberateľovi č. 6/2005 o písaní mien. Zameriava sa síce len na problém Mednyánszky - Medňanský, avšak na konci spomína aj jeden princíp. Preto som si z tohto hľadiska prezrel aj niektoré ďalšie články.

Chcem však zdôrazniť, že vôbec nemám v úmysle kritizovať spomínané články ani ich autorov, chcem len poukázať na chaos, ktorý vládne pri písaní mien osôb žijúcich aj nežijúcich. Vychádzam z toho, že tak ako aj v iných oblastiach, aj vo filatelii je dôležitá presnosť a precíznosť. Zastávam názor, že na svoje meno je každý z nás citlivý a už len zo slušnosti sa patrí uvádzať každé meno v pôvodnom tvare.

Prvú ilustráciu som našiel v článku História výroby zápaliek ... Uvádza sa v ňom meno František Rákóczi – on bol Ferenc Rákóczi. Krstné meno sa preložilo, v priezvisku chýba dĺžeň na o. Ďalší zdroj ilustrácií chaosu v menách je v rubrike Neúradné prílače. Na reprodukciách je správne uvedené meno Booskai István, v článku sa však píše Štefan Bočkaj. V príspevku Grand Prix WIPA 2003 sa píše o autorovi obrazu L. Medňanskom, ale na zobrazenej príležiťostnej pečiatke je zrejme jeho autogram - Mednyánszky.

Už len jeden príklad z iného kúta – anglická kráľovná sa u nás volá Alžbeta II, nie Elisabeth. Jej syn je však Charles, a nie Karol.

Z uvedených príkladov vidieť, že princíp, ktorý spomína p. Paulinyová vo svojom príspevku (Louis - Ludovít, Corvin - Korvín), neplatí všeobecne, ale len v niektorých prípadoch. Teda keby platilo preložiť krstné meno a priezvisko „prepísať“, potom nedávno bol u nás na návšteve istý Juraj Buš. Absurdné, však? **Oto Pisztón**

Ofsetem k vítězství ocelotisku

Během své novodobé historie byl ocelotisk poštovních známek ke konfrontaci s ofsetem a hlubotiskem většinou donucen. Stačí připomenout nedávné hádky kolem zatracení ocelotisku a vítězství tisku známek ofsetem na Slovensku. Vliv ocelotisku v nedávné minulosti byl z obou těchto způsobů výroby rozhodně větší; a jako osvědčený druh tisku státních cenin měl - a dosud má - dva úhlavní nepřítelé. Spořivě ekonomy a ziskuchtivé obchodníky. U těch druhých především ve spojení s filatelii. A pokud jde o ofsetové emise známek

1) v Československu, kolem jejich osudů zůstává řada otazníků 1). Snahy obchodu o prosazení litografické reprodukce s vícebarevnou technikou ofsetu a úsilí vydavatele známek o zachování ocelotisku nebyly nikdy tak vyhraněné jako v letech 1964 - 1967. Byl to stav výjimečný, stejně jako vynucený. Tehdejší příběhy ofsetu nebyly nic tajuplného, jen čekaly na odhalení skrytých souvislostí a málo známých příčin.

Drzá svrchovanost ekonomů vyrukovala na povrch pokaždé, když státní pokladna neposkytla resortu spojů dostatek finančních zdrojů na tzv. plánovaný rozvoj pošt a telekomunikací, ostatně již na tak malý a ukrajovaný rozpočet. Poštovní ceny v celku žádné ztráty nevykazovaly, naopak, podle ekonomických měřítek dosahovaly nadprůměrných výsledků. Stejně tak tržba z prodeje známek k účelům sběratelským; v roce 1963 v tuzemsku činila 28 192 000 Kčs, 2) v roce 1965 již 35 825 000 Kčs, to bylo o 5 274 000 Kčs více než v roce 1964, přičemž se zisk zvýšil o 1 050 000 Kčs. Pro zahraniční prodej bylo dodáno PZO Artia filatelistické zboží v ceně 6 808 000 Kčs, což bylo o 1 768.000 Kčs více než v roce 1964. S finančníky přesto nebyla žádná domluva možná. Neradi ustupovali, zvláště když uspěly naše

rozborů a důkazy, namířené proti jejich demagogii 3).

Kromě permanentně kýžené ziskuchtivosti obchodníků nic konkrétního jejich nespokojenost s dosavadní praxí nesignalizovalo. Skutečně propříčiny zvýšeného zájmu o prosazování ofsetu vyvolal úspěch světové výstavy známek PRAGA 1962. K novému podnětu využili nepředvídané popularity sběratelství. Ekonomové spolu s obchodníky zvěřili možnosti filatelie k nebyvalým ziskům. Nebývalého tlaku se dočkal i vydavatel známek. Střetávaly se protichůdné zájmy. Pravdu měly obě strany; ta obchodní získala podporu strany vládnoucí. Na stranu vydavatele se nepřidaly ani nadřízené státní orgány. Naopak. Plán dodávek postupně zvyšovaly: v roce 1966 počítaly s filatelistickým zbožím pro vývoz v hodnotě 8 200 000 Kčs, což bylo o 1 392 000 Kčs více než v roce 1965.

Potíže narůstaly ve výrobně-technické sféře. Omezená kapacita polygrafického zařízení tehdejší tiskárny známek ve staré budově holešovické „mautnerky“ se nadouvala na doraz možnosti. Podle obchodníků atraktivnosti známek chyběla barevnost. Nutnost líbivé pestrosti dokumentovali „oblíbeností“ vícebarevného ofsetu a hlubotisku, převažujícího v zahraničí. Přidala se i organizace filatelistů. V takové atmosféře mocenského postavení zahraničního obchodu začíná být někdejší jednobarevný rotační ocelotisk nebo jeho kombinace s druhou barvou hlubotisku vážně ohrožen 4).

Přesto průběh událostí zůstával více věcí jedinců než střetem institucionálním. Nadto šlo o jednání natolik odborná, jak právě v odlišných pozicích probíhala. Že měly spo-
2) lehlivé spojení na obou stranách, je těžké uspokojivě vysvětlit. Ve skutečnosti zásadní roli v celé záležitosti sehrály osobní vztahy. Přičemž pro všechny jednotlivce - bez rozdílu jejich profese - to byl zájem přirozený, podpořený osobním fandovstvím. Taková aktivnost spojená se zkušeností bylo to určující, co vytvářelo jakousi surovinu pod povrchem emisní činnosti. (Tímto návratem překračují hranice anonymity, jež opomíjela ocenění podílu našich skromných příznivců, které nikdy nenapadlo, že jejich profesní přístupy mohou posloužit zvidavým filatelistům a tím méně dožadovat se proto pozornosti či uznání.)

To je také důvod k pochopení, že i ta trocha osobního úsilí dvou pracovníků příslušného útvaru vydavatele proti umělé efektivnosti ofsetu sama o sobě nestačila.

Pro jejich dva šéfy v Ústřední správě spojů (ÚSS), co přirozeně plnili příkazy nadřízených, poté když neuspěli, technickou kvalitou známek se nezabývali. Ale situace ofsetu žádala řešení: Rozlišit mezi žádoucím a možným, protože má-li se něco prokázat, je nutné to nechat fungovat. Na tom byl založen taktický únik s dobrým marketingovým tahem; jinými slovy – neohrozit samu podstatu ocelotisku a podpořit ofset jako dočasné řešení. Vedení ÚSS takový postup podpořilo. Podle diktátu pokrivené logiky stal se ofset málem novou superkvalitou. Jenže zakládalo pomyslné exkluzivity barevnosti kontrastovalo se zastaralým vybarvením tiskárny spojů. V té situaci vznikla myšlenka uplatnit své vlastní zkušenosti.

Obchodníkům jsme nabídli výrobu ofsetem v tiskárně závodu 02, grafického podniku SVOBODA, v které jsem působil a šéfoval před nástupem na ÚSS. Tuto bývalou tiskárnu A. Haase 5) v Anenském dvoře na Anenském náměstí č.2 v Praze 1 neprovázela jen tradiční pověst z počátku čs. známky, když v roce 1919 vytiskla přetisk POŠTA ČESKOSLOVENSKÁ 1919 na rakouských (obr. 1) a uherských známkách a v roce 1923 Jubilejní známky TGM tištěné z pocelovaných galvan (obr. 2); ty se staly mezníkem ve vývoji od dosavadního knižtisku k nesnadno napodobitelnému ocelotisku. Provozovna v Anenské - známá jako „házkovka“ - stále ještě disponovala vynikajícími polygrafy. Bezesporu mezi ně zařadím reprodukční grafiky, tiskaře a technology, s kterými mě poklila letitá zkušenost a přátelství. Zůstali nadčasoví - neztratili smysl pro experiment; jen se organizačně rozptýlili v několika závodech podniku, což zaručovalo silnější vliv na zdárný průběh tisku známek. Z tohoto úhlu pohledu i důvody pro obnovu tisku čs. známek ofsetem (od roku 1945) vypadaly docela jinak.

Především šlo o taktiku: proti nebezpečí likvidace ocelotisku (což bylo krajní i možné současně). V praxi to znamenalo oddálení; získat čas alespoň do doby nákupu druhého vícebarevného rotačního stroje Wifag 6). Tímto určujícím směrem konkrétně prokázat, že hodnotu známkové grafiky nelze nahradit ani uchovat fotomechanickou reprodukcí, nebo udržet „laciným“, snadno napodobitelným, ofsetem. O takovou razantní změnu jsme nestáli. (A vývoj tyto principy kvality bezpochyby potvrdil.) Odlišný byl přístup k emisnímu plánu. Přes všechny střety s obchodem a výrobou, v mnohém - kromě zvyšování počtu známek 7) - jsme se účelově shodli. Časté změny emisních plánů se všemi důsledky se nejzjevněji projeví v neustálém zvyšování objemu vývozních úkolů. Zvláštním momentem byla skutečnost, že větší počty emisí nevyžadovali pracovníci Státní plánovací komise, nýbrž obchodníci z Artie. Tehdy to ovšem byl

jiné přístupy než dnes. Předně, v organizaci sběratelů, mezi řadovými filatelisty, vůči neúměrnému množství emisí probíhala silná revolta. Ale představitelé SČSF přání svého členstva nerespektovali. Společně s obchodníky požadovali navýšení emisní a z prodeje známek, vydaných navíc, financovat výstavy poštovních známek.

První příslib realizace ofsetem (nad svůj výrobní plán) potvrdili vedoucí pracovníci Svobody koncem srpna (augusta) 1963; postupná spolupráce ostatních následovala 8). Způsob jejich přístupu překvapil obzvlášť. Přesahovalo běžnou rutinu i ochotu polygrafů, což však nevyloučilo působení „objektivních“ problémů tehdejší ekonomiky. Byť úspěšně neznamenalo jen výhodu mezi přijetím specifické zakázky státních cenin - navíc bez zkušeností - a mezi určujícím mechanismem národohospodářského plánování. Jak spojit obojí?

Zajímavější je jiná výsada: Co znamenal pro nás ocelotisk zkušený rytec, tutéž hodnotu měl jediný autor původní fotolitografie všech dvanácti známek prvních dvou emisí - reprodukční grafik Miroslav Vistořín. Znal jsem kolegova pečlivost i způsob litografické kombinace barev z vlastní zkušenosti. Dne 2. listopadu 1963 předáváme Svobodě kompletní podklady k první emisi **Lesní a zahradní ptactvo** podle návrhů Vladimíra Kováříka. 20. prosince Vistořín dokončil litografie prvních dvou známek (hodnoty 80 h, 1,60 Kčs) a 9. března 1964 tiskař Břetislav Hrabal „rozjíždí“ tisk ptactva na ofsetovo stroj Planet a – „Tertia“. S autorem známek pravidelně, téměř každý druhý den, dojdeme ke stroji schvalovat soutisk jednotlivých barev. Není v možnostech článku probírat celou řadu - byt poučných - složitostí ve výrobě. Například nekvalita a odsouvání termínu nátisku, problémy v montáži při technologických změnách

postavení známek na archu k perforaci (mezery 4 mm), dovoz kvalitnějších barev, „faldění“ a satinování papíru s lepem fermežováním (tisk fermeže s bělobou), a pod. (Nepodařilo se realizovat nápad technologa Mühldorfa o povrchovém zušlechťení známek: lakovat vytištěné archy v závodě 06 Praha – Troja.) Tisk poslední známky probíhá v červenci 1964. Technická ústředna spojů

v Holešovicích ve své další pozici kompletujících úkonů, dokončuje technologii třídění a perforaci vytištěných archů celého nákladu emise. Atd.

Rozsah problémů posvěcených ofsetem neumožňuje popisovat detailní údaje o každé z následujících emisí. Jsou si obecně podobné, navíc i zaznamenaný v časovém sledu svého vzniku v nerozmanitějších podobnostech, se všim všudy. Ze stejných stop výrobního procesu sloužily filatelistům poznatky člena redakční rady Filatelie (přičemž vybíral údaje podle toho, jaký význam jim sám vložil). Například technické informace o první (1964) i druhé (1965) sérii již v březnové Filatelii č.6/1966, s.117 - 118 (o tisku, úpravě použitého papíru, postavení známek na archu, o způsobu a rozměrech řádkové perforace – vodorovně, visle i obráceným postupem, rozřezání na přepážkové listy, vyřídění vadných tisků a filatelistických objevech - odchylky a nedokonalosti, jak v tisku, tak u perforace).

Rudolf Fischer

Poznámky:

- 1) Josef Fronc, úvod k článku Petra Malíka **Lovná zver 1966**: „Škoda, že u výčtu emisí z období let 1964 – 1967, které mají jedno společné – tisk ofsetovou technikou, katalogy obchodníků neuvádí též, kde se jednotlivé emise tiskly. Víteli někdo z čtenářů, kde se emise ofsetových známek tiskly, dejte to vědět do redakce.“ Zpravodaj, časopis pro členy Společnosti sběratelů československých známek Svazu českých filatelistů, č. 4, listopad 2004.
- 2) Ze záznamu z porady u místopředsedy vlády F. Krajčira ze dne 3. 2. 1964.
- 3) O vysoké efektivnosti prodeje známek do zahraničí svědčí, že neupotřebené známky se prodávaly za intervalutární hodnotu nominální hodnoty, to znamenalo, že prodejní cena série v nominální hodnotě 7,20 Kč byl jeden dolar. Naproti tomu výrobní hodnota takové série se pohybovala od 5 do 10 hal. (za jednu známku méně než 1 hal.; u ocelotisku z plochých desek byla vyšší).
- 4) Kombinovaná technika ocelotisku a hlubotisku s použitím jediného vestavěného hlubotiskového agregátu nevyžadovala vybavení zařízení pro výrobu měděných válců. Tiskové formy pro hlubotisk se pořizovaly stejným způsobem jako formy ocelotiskové, tj. moletováním do ocelových válců ze samostatné originální destičky vyryté a dodané rytcem. Což byla v mezinárodním měřítku rovněž ojedinělá technická vymoženost specializované tiskárny čs. známek.
- 5) Zřizovatel vlastní tiskárny roku 1798 Bohumil Haase koupil schönfeldovskou tiskárnu v Anenském dvoře r.1835. Zachovala se v rukou jeho dědiců do socialistického vyvlastnění.
- 6) Volba zcela oprávněně padla na švýcarského dodavatele prvé rotačky. Wifag II byl objednan u firmy GRAPHICART v Bernu 22.11.1962. Cena stroje v obchodní paritě byla 2,100.000; cena SVC Kčs 4.100. PZO Kovo odeslalo objednávku 10. ledna 1963; objednávka byla potvrzena firmou 16. ledna 1963 s dodacím termínem v dubnu 1966. Intervence provedená u dodavatelé firmy prostřednictvím Švýcarské poštovní správy o dřívější dodání stroje nebyla úspěšná. Provozní premiéra (1967) byla součástí změn většího významu: po mnoha letech (od r.1952) různého provizorního rozmístění strojů byla pro tiskárnu (v sousedství „mautnerky“) postavena samostatná účelová budova (zprovozněna r.1968).
- 7) K podstatné změně došlo již v roce 1956. „Byl splněn slib poštovní správy snížit počet vydávaných známek v roce i jejich nominále. Proti 71 známek vydaných v roce 1955 bylo vydáno v roce 1956 jen 50 známek, to je o 21 méně. U výše nominále je snížení ještě příznivější. V roce 1955 činilo 69,35 Kčs, avšak v roce 1956 bylo 31,20 Kčs, takže sběratelé vydali o více než polovinu méně, tj. o 37,85 Kčs.“ /P.M./, Filatelie č.4/1966, s.73. Tento autor, filatelista a zaměstnanec Tiskárny spojů m.j. bez obav kritizoval vydavatele: „V roce 1965 bylo vydáno 88 poštovních známek v nominální hodnotě 87,25 Kčs. Věříme, že uvedená částka se v roce 1966 podstatně sníží.“
- 8) Zaslouží si zveřejnění: náměstek Josef Klas a Josef Bílek, ředitel Václav Vinš, následně: šéf reprodukce, později závodu 08 Antonín Meltzer, vedoucí závodu 02 Stanislav Seifert, technolog Standa Znamenáček, Sláva Michera, Jan Šobor, vedoucí výroby Zdeněk Tolde, vedoucí ofsetu František Pokorný, fotografové Karel Nekolný a František Brabáč, tiskaři Břetislav Hrabal a Karel Vlnas, merkantilní litograf Jiří Kulhavý, montážník Zdeněk Solář, kopista Karel Moravec, faktor Karel Polata, i další nejmenovaní.

DŮLEŽITÁ INFORMÁCIA O NOVOM DÁTUME VYDÁVANIA ČASOPISU

- Vzhľadom na aktuálnosť prinášaných informácií a problémy s distribúciou, redakčná rada súhlasila s návrhom vydavateľa na nový dátum vydávania časopisu. Počnúc číslom 7 sa redakčná príprava a výroba zabezpečí tak, aby sa termín vydania časopisu približoval k začiatku mesiaca. Týmto opatrením vychádza vydavateľ a redakcia v ústrety čitateľom, aby číslo aktuálneho mesiaca mali v rukách už v jeho prvých dňoch, a nie v jeho druhej polovici ako to bolo doteraz.
- V praxi to bude znamenať, že 7. číslo vyjde už 12. júla; 8. číslo 9. augusta; 9. číslo 6. septembra; 10. číslo 4. októbra; 11. číslo 3. novembra; 12. číslo 29. novembra a koncom decembra 2005 vyjde už 1. číslo ročníka 2006. To znamená, že v druhom polroku 2005 vyjde až sedem čísel časopisu.
- Z týchto dôvodov vydavateľ zabezpečí, aby v 11. čísle bola priložená zloženka na predplatné ročníka 2006.
- Číslo 1 ročníka 2006 bude potom distribuované len tým čitateľom, ktorí uhradili predplatné do konca roka 2005.
- Vydavateľ, redakcia a redakčná rada ďakujú za porozumenie a dúfajú, že toto opatrenie pomôže zlepšiť informovanosť a priazeň čitateľov.

NEÚRADNĚ PRÍTLAČĚ

Holíč

Pri príležitosti osláv 800 rokov prvej písomnej zmienky o meste Holíč sa 3. júna 2005 v Dome kultúry v Holíči uskutočnila inaugurácia poštovej známky „Holíč“ a poštového lístka „Holíčska fajansa“. Organizátori osláv pripravili propagačnú výstavu, počas ktorej sa používala príležitostná poštová pečiatka a prítláč na CDV 118. Pri tomto jubileu primátor mesta udelil pamätnú plaketu mesta Holíč dlhoročnému predsedovi holičských filatelistov p. Ladislavovi Kuklišovi za prínos organizovanej filatelie kultúrnemu rozvoju mesta.

45 rokov od úmrtia blahoslaveného biskupa - Rusina, mučenika grécko-katolíckej cirkvi

Pavel Peter GOJDIČ OSBM
17.7.1888 Ruské Peklany - 17.7.1960 Leopoldov

Pavel Peter Gojdič

Biskup a mučeník – symbol trpiacej gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, verný syn rusínskeho národa, ku ktorému sa vždy hrdo hlásil. Pápež Ján Pavol II. ho vyhlásil za blahoslaveného 4.11.2001 v Ríme.

45. výročie jeho smrti 17. júla 1960 v leopoldovskej väznici je venovaná prítláč na poštovom lístku, ktorá vznikla z podnetu redakcie Rusín a Ludové noviny v Prešove v spolupráci s KF 54-01 Košice.

Milan Rastislav Štefánik

Rok 2005 je vyhlásený za Rok M. R. Štefánika, ktorý sa narodil pred 125 rokmi 21. júla 1880 v Košariskách. Toto výročie si prítláčou na poštovom lístku pripomenul KF 54-01 Košice v spolupráci s Miestnym odborom Matice slovenskej. Na prítláči je známy portrét M. R. Štefánika v generálskej uniforme a faksimile jeho podpisu.

Aj Klub filatelistov 52-52 v Brezovej pod Bradlom v spolupráci s Mestským úradom v Brezovej pod Bradlom pripravil k 125. výročiu narodenia M. R. Štefánika neúradnú prítláč na poštový lístok a tiež príležitostnú poštovú pečiatku, ktorá sa počas osláv bude používať 21. 7. 2005 na pošte v Brezovej pod Bradlom.

AUKCIE • BURZY STRETNUTIA

Kalendár podujatí s uvedením ich názvu, miesta a termínu konania, prípadne ďalších

informáciami je zostavený podľa podkladov, ktoré redakcii poskytli usporiadatelia podujatí. Za obsah a znenie informácií redakcia neručí.

KLUBOVÉ STRETNUTIA

■ **BANSKÁ BYSTRICA** - FILATELIA • Dom slovenského misijného hnutia, Skuteckého 4 • Každú druhú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,00 hod. ■ **BANSKÁ BYSTRICA** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Skuteckého 36 • Každý posledný pondelok v mesiaci od 16,00 do 17,00 hod. ■ **BRATISLAVA** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Dobrovičova ulica 14 (Suvorov internát) • Každú nedelu od 8,00 do 12,00 hod. ■ **KEŽMAROK** - FILATELIA • Zasadacia mestskej polície, Hlavné námestie 3, I. poschodie • Každú prvú nedelu v mesiaci (okrem augusta) od 9,30 hod. ■ **KOŠICE** - FILATELIA, TELEFÓNNE KARTY • Železničná stanica, veľká zasadacia • Každú nedelu od 9,00 hod. okrem sviatkov (júl a august možnosť zmeny termínov) ■ **KOŠICE** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA • Východo-slovenské múzeum, Hviezdoslavova 3 I Každú nedelu od 9,00 do 12,00 hod. ■ **LEVICE** - FILATELIA, FILOKARTIA, TELEFÓNNE KARTY • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. • CK Junior, Sládkovičova ulica ■ **LUČENEC** - NUMIZMATIKA, NOTAFILIA, TELEFÓNNE KARTY a iné • Bufet Malá ryba, L. Štúra 6 (pri Lekárni) • 1. a 3. nedela v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **MALACKY** - FILATELIA, každý posledný štvrtok v mesiaci okrem júla, augusta a decembra od 17,00 do 18,00, Záhorácke centrum kultúry, Mierové nám. 1 ■ **MARTIN** - FILATELIA • Výmenné schôdzky KF 53-05 v DO Strojár, Vajanského nám. 2 • Každý pondelok od 18,00 hod. ■ **MARTIN** - NUMIZMATIKA • Schôdzky členov a priateľov numizmatiky • Penzión Čierna pani I Každý štvrtok od 16,00 do 17,00 hod. ■ **MICHALOVCE** - FILATELIA I Dom Matice slovenskej, Masarykova 42, Michalovce (2.poschodie) • 1x mesačne, každý druhý pondelok o 17,00 hod. (okrem letných mesiacov júl a august) ■ **NITRA** - FILATELIA • Študentský domov Poľnohospodárskej univerzity MLADOST • Každú prvú nedelu v mesiaci od 8,00 do 12,00 hod. I Za stoly a ani za vstup sa neplatí ■ **NOVÉ MESTO nad Váhom** - FILATELIA • Mestské kultúrne stredisko • Každý štvrtok od 18,00 hod. ■ **NOVÉ ZÁMKY** - FILATELIA • Kaviareň hotela Korzo, Hlavné námestie • Každú druhú a štvrtú nedelu v mesiaci od 9,00 do 12,00 hod. ■ **PIEŠŤANY** - FILATELIA, NUMIZMATIKA • Centrum voľného času Ahoj, Teplická ul. 83 • Každú nedelu od 8,30 do 10,30 hod. ■ **POPRAĐ** - FILATELIA • Každá prvá a tretia streda v mesiaci od 17,00 hod. Pošta Poprad 2, zasadacia na 2. poschodí ■ **PREŠOV** - FILATELIA • Posádskovy klub, Mukačevská 22. • Každý štvrtok od 16,00 do 19,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - FILATELIA • Členské schôdze spojené s výmenou materiálu • Cukráreň EDEN pri kláštore piaristov na ul. A. Hlinku • Každá nedela od 9,00 do 11,00 hod. ■ **PRIEVIDZA** - NUMIZMATIKA • Členské schôdze spojené s výmenou numizmatického materiálu • Dom kultúry - Kultúrne a spoločenské stredisko • Každá prvá streda v mesiaci od 16,00 do 18,00 hod. ■ **RUŽOMBEROK** - FILATELIA • Liptovské múzeum • Každý druhý a štvrtý štvrtok v mesiaci (okrem prázdnin) - október až marec od 17,00 hod., apríl až september od 18,00 hod. ■ **SPIŠSKÁ NOVÁ VES** - FILATELIA • Klubové stretnutia Centrum voľného času ADAM,

Levočská 14 • každý párny týždeň vo štvrtok o 16,00 hod., okrem júl-august ■ **TRENČÍN** - FILATELIA • Kultúrne stredisko Dlhé Hony • Každú nedelu v mesiaci od 9,00 do 11,30 hod. okrem Veľkej noci a Vianoc. V auguste 2-týždňová dovolenka ■ **TRENČÍN** - NUMIZMATIKA • Pravidelné členské schôdze spojené s výmenou v Dome armády • Každý tretí štvrtok v mesiaci od 16,00 hod. (okrem veľkých prázdnin) ■ **TRNAVA** - KF Tirnavia • Centrum voľného času KALOKAGATIA, Strelecká 1 • Každú stredu od 15,30 do 17,00 hod. ■ **VRANOV n / Toplou** - VŠETKY ZBERATELSKÉ ODBORY • Piváreň pod Lipou, M. R. Štefánika 136 • Každú prvú nedelu po 15-tom v mesiaci od 10,00 do 12,00 hod. okrem prázdnin a sviatkov • Kontakt: ☎ 057 44 611 18, 0905 202 096 □ (R)

REGIONÁLNE PODUJATIA

➔ 31. júl 2005 LUČENEC

MEDZINÁRODNÉ HOBBY STRETNUTIE, hotel Pelikán (pri tržnici) od 8,00-12,00 hod. Ďalšie stretnutia 28.8., 25.9., 30.10. a 27.11. 2005. Informácie ☎ 047 4329 266.

➔ 7. august 2005 KYSUCKÉ NOVÉ MESTO

MEDZINÁRODNÉ STRETNUTIE ZBERATELOV starostlivostí a ostatných zberateľských odborov každú prvú nedelu v mesiaci od 8,00 hod. v priestoroch galérie Mlyn Antik v Kysuckom Novom Meste-Radoli. Ďalšie stretnutia 4.9., 2.10., 6.11. a 4.12. 5. júna aj aukcia. Informácie ☎ 0904 526 563.

➔ 20. - 21. august 2005 KOŠICE

SLOVENSKÁ NUMIZMATICKÁ SPOLOČNOSŤ, pobočka Košice, 1. výstavná spoločnosť Košice a Obchodné centrum Cassovia usporiadajú 2. medzinárodnú burzu zberateľov spojenú s výstavou mladých maliarov v priestoroch Obchodného centra Cassovia; v oboch dňoch sa koná od 8.00 do 15.00 hod. Rezervácie stolov a info ☎ 055/6234 138; 0908 108 287.

➔ 27. august 2005 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ AUKCIA A BURZA Slovenskej numizmatickej spoločnosti v Trenčíne sa uskutoční v sobotu 27.8.2005 v Kultúrnom a metodickom centre (býv. Dom armády), Hviezdoslavova 16. Začiatok burzy 7.00 hod., aukcie 9.30 hod. Obe akcie pobežia paralelne, stolov bude dostatok, katalógy sa rozdáajú pri príchode.

➔ 15. september 2005 RUŽOMBEROK

ZBERATELSKÚ BURZU poriada KF-53-02 Ružomberok v Cirkevnom gymnáziu sv. Andreja na nám. A. Hlinku vo štvrtok 15.9.2005 (sviatok) od 8.00 do 12.00. Ďalšia burza 16.10.2005. Nízke vstupné aj poplatky za stoly. Srdečne vás pozývame.

➔ 18. september 2005 TRENČÍN

TRADIČNÁ CELOSLOVENSKÁ BURZA FILATELISTOV v TRENČÍNE sa uskutoční v Kultúrnom stredisku Dlhé Hony. Ďalšia burza v roku 2005 bude 13. novembra.

FILATELIA ★ FILOKARTIA ★ NUMIZMATIKA

Darčeková predajňa, Medená 18, Bratislava
Peter Ardo

Po – pi : 10,00 – 18,00 hod.

☎ 0908 423533, e-mail: pardo@naex.sk, fax: 02 5556 1183

VYKÚPIME A DOPLNÍME VAŠE ZBIERKY

Známký, mince, figúrky z kindervajec, telefónne karty, staré pohľadnice, listy, akcie, preukazy a iný zberateľský materiál

☒ Palkovičova 10A, 821 08 Bratislava

INZERCIA

■ **KLUB FILATELISTOV 54-01** a Združenie Klubov filatelístov Košice prijíma a zašlú výbery do kolovania. Informácie na adrese správcu kolovania: Teodor MAGDA, Zborovská 2, 040 01 Košice. Z-077

■ **KÚPIM bankovky a mince Maďarska** a Rakúsko-Uhorska, ☎ 058/732 78 33, 0905 426 733. Z-078

■ **PREDÁM dvojpásky SŠ 28B, DZ A1 18.III.1939 L** (2500 Sk), P (2 500 Sk) skúš. Šablátúra a ČSR 505 (Fučík) skúšky farieb -hnedá strih. a 3 odtiene tmavomodrej zúbk. skúš. Gilbert (1 000 Sk), Š. Pliško, Agátová 9, 962 12 Detva sídlisko. Z-079

■ **KÚPIM SŠ 1939-1945.** Rady, medaily, významnenania, odznaky. Ponuku prosím pošlite na adresu Marian Jakabek, P.O. Box 366 Lloyd Manor Rd. M9B 6H6 Toronto, Ontario, Canada. Na každú ponuku odpoviem. Z-080

■ **KÚPIM R-nálepky** s poradovým číslom 1. Ladislav Iván, Malé Domky 12, 034 05 Ružomberok Z-081

■ **KÚPIM ★★ hárečky s odchýlkami** a inými chybami. Nové Slovensko. ☎ 0905 319 684 Z-082

■ **KÚPIM filmové plagáty**, časopisy, programy, fotodosky, foto hercov, spevákov, skupín a autogramy z celého sveta. E-mail: jaroboy@zoznam.sk ☎ +421 902 267 784 Z-083

■ **KF 53-53 Banská Bystrica predá katalóg Scott-celý svet rok 1990** (4 ks) cena dohodou (048 411 6692) Z-084

■ **PREDÁM generálne zbierky ★★** známok Slov.štát a PČaM v dvoch Schaubekových albumoch. Zasklené. Skalová, ☎ 02/5441 3087 večer po 18.00 hod. Z-085

■ **KÚPIM VCH Ružomberok „bez 5“ s DCH 2/17.** Tiež viac známok Nitra (č.60) a Senica (č.95) s tropickým leptom. Poštovné preplatím. Marián Halko, Laborecká 16, 066 01 Humenné. Z-086

■ **PONÚKAM veľký výber** známok, listov a pohľadníc rôznych krajín ČSR, Rakúsko, Nemecko, Maďarsko a iné. Podrobný zoznam na www.filatelia-znamka.sk. ☎ 02/65312391 Z-087

■ **PREDÁM ☉ známky SŠ 39-45 a ★★ ČSR 1945-1958.** ☎ 0905 33 22 62 Z-088

■ **PREDÁM ★★ známky ČSR II**, 10-bl. 1018-22, 1217-25, 1526-31, 2909-13 a 4-bl. 353-359 2x far.odtiene. Kompl.zostavu ★★ známok angl.kol., korunovacia Alžbety II. Z r.1953 -106 známok. Cena dohodou. ☎ 0905 582 377 Z-089

■ **PREDÁM poštové známky Slovensko a Česko** do roku 2000. Zbierku rastlín, exponát na túto tému, literatúru a iný filatelistický materiál. ☎ 045/6856 026 Z-090

■ **PREDÁM nezasklené alb. listy** ČR 1993, 94, zasklené (biele havdiky) 1995. Tiež ponúkam známky, FDC a celiny ČR. ☎ 0915 712 804 Z-091

■ **KÚPIM predznámkové listy** s ☉ Ipolysag, Vág Újhely, Vág Tepla, Rosenberg, Altgeburg, Ohegy. Ivan Lužák, Púpavova 2, 841 04 Bratislava ☎ 02/6542 5054. Z-092

ČO PÍŠU INÍ

■ FILATELIE (ČR) ■ 6/ 2005

Úvod júnového čísla Filatelie prináša rôzne postrehy z Európskej výstavy poštových známok Brno 2005 ako najvýznamnejšej filatelistickej udalosti v histórii Českej republiky. Fr. Beneš st.

pokračuje 14. časťou príspevku Malé zastavenia na ceste filatelie a čs. poštovej správy, v ktorom opisuje prípravu emisného plánu na rok 1938 a pripomína jednu iniciatívu Čs. obce legiónárskej v roku 1922. Fr. Beneš ml. v znalekej hliadke pokračuje o 13 K Košickej 1945 v zmenenej farbe. P. Aksamit si víšma Poštové pečiatky z roku 1945. 7. časťou pokračuje seriál J. Čtvrtečku o Košickom hárečku, keď uvádza charakteristické znaky hárečkových polí 9, 10 a 11. J. Horák podáva informácie z málo známej oblasti - o nových indických reklamných poštových lístkoch Meghdoot. V. Feldmann v 15. pokračovaní seriálu Abeceda filatelisticky sa zaoberá výskytom písmena P na filatelistickom materiáli. S. Kamenický v príspevku Vzpomínka na bruselské peklo filatelisticky dokumentuje tragédiu spred 20 rokov, ktorá sa odohrala pred 30. finále Pohára majstrov, 29. mája 1985. V rubrike Odborná literatúra prináša Fr. Črha recenzie nových vydaní katalógov Michel. V tradičných rubrikách sa predstavujú novinky Českej pošty a nové známky európskych štátov a zo zámoria. □ pem

■ BÉLYEG VILÁG ■ 6/2005

Na úvodnej strane júnového čísla časopisu Zväzu maďarských filatelístov (MABÉOSZ) je informácia o 78. Dni poštovej známky, ktorého program sa uskutočnil v meste Pápa 17.-19.6.2005. Aj v tomto roku bola súčasťou tohto podujatia medzinárodná výstava poštových známok HUNFILFA 2005, uskutočnila sa aj celoštátna mládežnícka filatelistická výstava, exponátmi so športovou tematikou bolo pripomenuté 110. výročie maďarského olympijského výboru (MOB), vyhodnotila sa anketa o najkrajšiu maďarskú známku roka 2004, uviedli sa známky vydané k 78. Dňu poštovej známky a bola zorganizovaná aj mimoriadna preprava zásielok poslami - jazdcami na koňoch. Časopis ďalej prináša diskusný príspevok L. Leitolda, ktorý predniesol na rokovaní predstaviteľov Maďarskej pošty a MABÉOSZ-u. Má názov „Ako by maďarská známka mohla byť ešte krajšia a lepšia. L. Leitold sa obrátil na poštu aj s odporúčaním vydať ročne 2-3 známkové zošitky, na tento účel osobitne vytlačené (nie známky vytrhnuté z TL a vložené do obalu). Časopis uverejnil 1. časť štúdie K. Szűcsa na aktuálnu tému o problematike oceňovania rozličných odchýlok a variantov známok, ako aj o miere a únosnosti hĺbky špecializácie. Z ďalšieho obsahu júnového čísla spomeniem príspevky I. Vasa o prevrátenom stredne služobných známok z rokov 1921-1924, Z. Somogyiho o výstavách známok v meste Pápa, L. Filepa o čs. poštovom lístku poľnej pošty do zahraničia. „Rady pre námetových zberateľov“ pokračujú 6. časťou (rôznorodosť druhov filatelistických materiálov), a J. Jánosik uverejňuje príspevky o 25. výročí letu prvého maďarského kozmonauta a o 60. výročí skončenia 2. svetovej vojny. O starom Budíne píše L. Molnár, D. Czírók píše o udelení tohtoročných cien MAFITT-u, D. Soóky v článku s názvom „Sú ešte slovenské známky?“ informuje o príspevku Z. Fritza (Zberateľ, Merkur Revue) o súčasnej slovenskej známkovetvorbe. Z krátkych, ale zaujímavých článkov považujem za vhodné uviesť príspevok J. Székelyovej o pápežovi Jánovi Pavlovi II., ktorý si vedel všimnúť aj filatelistické dianie, príspevok T. Somogyiho o rozlúčke s priateľom filatelie monackým kniežatom Rainierom III., príspevok L. Ūrmösa o pohľadnici Zväzu závodných cyklistov MOKESZ, notícke Gy. Lóveiho o čs. potravinových známkach (Filatelie 3/2005) a pokračovanie seriálu S. Szekeresa o CM - časť o dopravných prostriedkoch, ktorú začína vodnými plavidlami □ vkn

Ponuka firmy ZBERATEL® – LUPY

Lupa príložná rybie oko

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6912	65	650,-	4 x

Lupa svetelná ručná

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6715	35	550,-	10 x

Lupa vrecková sklopná

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6501	20	270,-	10 x

Lupy ručné čitateľské, plastová rukoväť

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6742	100	270,-	2 x
6744	60	230,-	3 x
6745	50	195,-	4 x

Lupy ručné bifokálne, kovová rukoväť

číslo	priemer (mm)	cena	zväčšenie
6732	84	270,-	2,5 / 5 x
6734	60	195,-	3,5 / 7 x

Lupa stolné s ohybným ramenom 50 cm

	priemer (mm)	cena	zväčšenie
	90	650,-	3 x

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Zberateľské materiály a pomôcky ponúkané v tejto rubrike možno zakúpiť v predajni ZBERATEĽ alebo ich objednať písomne, e-mailom, prípadne aj telefónicky (► pozri informácie na 2.strane)

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ★★

Austrálska antarkt. oblasť 1961, Polárnicki na magnetickom póle 6.	49,-
Belgicko 2004, Fauna PL (4)	110,-
Bielorusko 1998, Automob. - Maz, 254-258	75,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504	45,-
Bielorusko 2003, Psy, 502-504, PL (2x 502-04)	90,-
Bielorusko 2004, Včela, osa, čmeliak 549-50, BI39	110,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne, 560-67, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olympijskí víťazi I, 585-92, 3,40 €	30,-
Dominikánska rep., LOH Melbourne - olymp. víťazi II, 660-67, 3,40 €	30,-
Estónsko 1940, výplatná: Narva-Fälle, 159, 5 €	50,-
Estónsko 1935, výplatná: žatva, 108, 2,5 €	25,-
Estónsko 1940, výplatná: Reval (Tallin), 137, 2,5 €	25,-
Fínsko 1935, Fínski učitelia na prelome 18. a 19. stor., 188-190	45,-
Francúzsko 1943, Maršal Pétain, 87. výr. nar., 589-93, 60 €	360,-
Francúzsko 1971, Umenie - Katedrála v Štrasburgu - socha, 1737, 0,8 €	10,-
Francúzsko 1971, F. Millet, 1744, 1 €	10,-
Francúzsko 1972, C. Monet, 1798, 1,7 €	17,-
Francúzsko 1972, Majster z Moulins, 1810, 2 €	20,-
Francúzsko 1972, Umenie - A. Derain, 1814, 3 €	30,-
Gambia Výročie automob. Mercedes (BI 25), 8,50 €	170,-
Indonézia 1996, WWF Nosorožec zo Sumatry a Jávy 1648-51	60,-
Kuba 1992, Rôzne rasy psov, 3558-64 + BI 128, 9,5 €	135,-
Kuba 1994, Akuatúrkultúry - chovné stanice, 3749-54, 4,5 €	65,-
Kuba 1998, Tajomný obyvatelia morských hĺbín 4112-15, 5 €	99,-
Kuba 1998, Vzácné kvety botanickej záhrady v Havane, 4144-48, 4,60 €	90,-
Lichtenstein 1939, Hud. Skl. Jozef Rheinberg, 172, 3 €	22,-
Lichtenstein 1939, Prísaha vernosti, 180-82, 10 €	95,-
Lichtenstein 1963, Európa, 431, 0,70 €	10,-
Maďarsko 1967, Malárii 19. st. v Nár. galérii. 2330-36	45,-
Maďarsko 1969, Sojus 4 a Sojus 5, 2492-93, 1,4 €	10,-
Maďarsko 1983, ZOH Sarajevo, 3652-58, 4 €	20,-
Maďarsko 1983, ZOH Sarajevo, 3659 BI. 169, 5 €	25,-

Maďarsko 1984, Archeolog. nálezy v Maďarsku 3673-79, 4,5 €	20,-
NDR 1967, Umenie (Friedrich, Gauguin, Hodler...), 3 €	29,-
NDR 1976, Vzácné archeolog. nálezy, 2182-86, 3 €	29,-
NDR 1977, Osobnosti vedy a kultúry, 2199-2202, 1,5 €	15,-
NDR 1977, Moderná technika v poľnohosp., 2236-40, 3 €	28,-
NDR 1977, Indické miniatúry, 2418-21, 3,5 €	30,-
Poľsko 1991, Motýle (Aporia crataeci), BI 115. hologram, 3,00 €	35,-
Poľsko 2004, Kozmická história vývoja Zeme	90,-
Rakúsko 1949, 75 výročie UPU, 943-45, 17 €	96,-
Rakúsko 1950, 100. výročie rak. známky, 950, 2,6 €	18,-
Rakúsko 1952, Orol, letecká 20s, 968, 18 €	80,-
Rakúsko 1954, C.F.A. Ritter von Welsbach, chemik, 1006, 36 €	250,-

Rakúsko 1954, 300. výročie nar. maliara J. M. Rottmayra, 1007, 13 €	85,-
Rusko 2005, Ochrana prírody	65,-
St. Tome E Principe 1979, 1. poštový let Lissabon - São Tomé, 583, (BI 35), 30 €	290,-
St. Tome E Principe 1980, K 10. výročiu výstupu na mesiac, 650, (BI 45), 15 €	210,-
St. Tome E Principe 1980, Olympijske štadióny z LOH Mexico '68, Mnichov '72, Montreal '76, Moskva '80 (BI 43), 12 €	240,-
Švajčiarsko 1941, Švajčiarski učitelia, 399-402	40,-
Švajčiarsko 1943, 100 r. Švajč. známky, 416, 0,3 €	5,-
Švajčiarsko 1959, K. Hilty - filozof + záhradné kvety, 687-91, 5,5 €	55,-
Švajčiarsko 1963, A. Anker - portrét + záhradné kvety, 786-90, 6,5 €	62,-
Švajčiarsko 1967, Th. Kocher - chirurg, nositeľ Nobelovej ceny + Nástenné maľby z kostola, St. Martin, 853-857, 2 €	55,-
Taliansko 1924/25, známky s reklamným kupónom R3, CAMPARI bitter, 15c, 4 €	38,-
Taliansko 1924/25, známky s reklamným kupónom R2, CAMPARI cordial, 15c, 4 €	38,-
Tanzánia 1986, Medzin. rok mladých, 288-291, 7,50 €	50,-
Ukrajina 2004, Motýle, BI (5)	99,-
Umm-Al-Qiwaïn, Kone, 496-501A, 4,50 €	80,-
ZSSR 1987, Motýle 5678-82	30,-

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

ZNÁMKY / HÁRČEKY / BLOKY - rôzne námety ☉

Afganistan 1999, Kaktusy, (6+H)	30,-
Angola 1999, Korytnačky I, BI (3)	19,-
Angola 1999, Korytnačky II, BI (3)	19,-
Azerbajdžan 1995, Korytnačky (5 + H)	25,-
Azerbajdžan 1995, Vzducholode (6 + H)	30,-
Azerbajdžan 1995, Morské medúzy (5 + H)	25,-
Benin 1995, Mačkovité dravce (6)	18,-
Benin 1995, Svet vtákov (6)	18,-
Benin 1995, LOH Atlanta 96 (6 + H)	25,-
Benin 1996, MS vo futbale Francia '98 (3),(6 + H)	30,-
Benin 1999, Hady (6 + H)	30,-
Benin 2000, Chrobáky (6 + H)	30,-
Benin 2003, Fauna Ameriky BI (6) + H	38,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (2)	22,-
Benin 2003, Prírodná rezervácia BI (9)	35,-
Benin 2003, Vodné vtáctvo BI (3)	25,-
Benin 2003, Rôzne majáky PL (9)	35,-
Benin 2005, Pápež Ján Pavol II, H I	15,-
Benin 2005, Pápež Ján Pavol II, H II	15,-
Benin 2005, Pápež Ján Pavol II, H III	15,-
Benin 2005, Pápež Ján Pavol II, H IV	15,-

Benin 2005, Pápež Ján Pavol II, PL (6)	29,-
Bielorusko 2003, Had + korytnačka (sútláč 2 zn.)	19,-
Bulharsko 1987, Morské živočíchy (6)	18,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky)	60,-
Burundi 1975, Fauna Afriky (24, 6x 4-pásky), označenie Letecká pošta	70,-

Čad 1999, Kone, BI (9)	35,-
Guineé 1995, Jednomotorové lietadlá, (6+H)	30,-
Guinea Bissau 1988, Rôzna fauna, (7)	21,-
Guinea Bissau 2001, Včely, osy...BI (6)	29,-
Guinea Bissau 2001, Pablo Picasso-obrazy PL (6)	29,-
Guineé 1995, Jemná krásna kvetov, (6+H)	25,-
Guineé 1999, Kone, BI (9)	35,-
Kampučea 1987, Rôzne vtáky (7)	20,-
Kambodža 1996, LOH Atlanta, (6+H)	30,-
Kambodža 1999, Vodné živočíchy, (6+H)	25,-
Kambodža 2000, Spevavce s mapou rozšírenia, (6+H)	33,-
Kambodža 2000, Rozprávky (Peter Pan, Pinochio, Palculienka, Krysiar), (6+H)	29,-
Kirgizstan 1995, Miestna fauna, (7 + H)	33,-
Kongo 1999, Slony, BI (9)	35,-
Kongo 1999, Orchidey, (6+H)	25,-
Kongo 2004, LOH Atény-futbal, PL (4)	25,-
Kórea 1987, Požiarnické autá (4)	12,-
Kórea 1991, Panda (6+H)	30,-
Kórea 1991, Huby (5)	15,-
Kórea 1991, Huby, PL (2x 5)	25,-
Kórea 1991, Vodné vtáky - brodivé PL (6)	18,-
Kuba 1995, Kone (6)	18,-
Kuba 1995, Vtáctvo na ostr. „Cayo Coco“ (6)	18,-
Kuba 2002, Vodné vtáctvo (5 + H)	27,-
Kuba 2002, Huby (5)	12,-
Laos 1986, Kaktusy (6)	18,-
Libéria 1955, Rôzne kvety (6)	15,-
Libéria 1957, Pomoc deťom (6)	12,-
Libéria 1970, Vianoce (H)	12,-
Libéria 1971, Svetový zjazd skautov v Japonsku BI	12,-
Libéria 1976, A. G. Bell - 100 r. telefónu (H)	12,-
Mauretánia 2003, Ochrana prírody BI (3)	25,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie BI (2)	22,-
Mauretánia 2003, Prírodné rezervácie I BI (9)	35,-
Niger 1999, Krokodýle I, BI (3)	19,-
Niger 1999, Krokodýle II, BI (3)	19,-
Rwanda 2003, Hady BI (6) + H	38,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Ochr.prírody BI (3)	25,-
R.de Côte D'Ivoire 2003, Národ.parky BI (2)	22,-
Rusko 2000, LOH Sydney 2000 (3)	12,-
Sahara O.C.C. 1996, MS vo futbale Francia'98, 6+H	29,-
Tadžikistan, Praveká fauna (8)	18,-
Tanzánia 1996, LOH Atlanta-cyklistika (4+H)	20,-
Tanzánia 1998, Hist. konské záprahy (4+H)	22,-
Tanzánia 1999, Kone I, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Kone II, BI (3)	19,-
Tanzánia 1999, Medvede, BI (9)	35,-

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Togo 1999, Ďalšie druhy orchideí (6+H)	25,-
Um al Quiwain 1971, Morská fauna a flóra (8)	25,-
Vietnam 1988, Vtáky (8)	24,-
Vietnam 1988, Flóra (8)	24,-
Vietnam 1988, Vodné vtáky (6)	12,-
Vietnam 1998, Ryby (8)	22,-

Zásobníky na známky, havidky

Zásobník Lindner, A 4, čierne listy,	
16-listový	490,-
- „ - 30-listový	870,-
Zásobník Schaubek, A4, 16-listový, biele listy,	
s logom i bez loga Slovenskej pošty,	360,-
Havidky čierne, šírka 28, 31, 36, 38, 40, 43, 44,	
49, 50, 55, 59, 60, 70 a 90 mm - balíček	60,-
Havidky čierne na PL:	
ležaté, veľkosť 185x135 mm	- ks 19,-
stojaté, veľkosť 185x135 mm	- ks 19,-
Havidky biele, šírka 32, 50, 60 mm - balíček	60,-
Havidky biele na PL:	
ležaté, veľkosť 175x120 mm	- ks 15,-
stojaté, veľkosť 120x175 mm	- ks 15,-

Zásobníky na mince

Zásobník 10-listový, možnosť doplnenia	
listov (3 alebo 4 otvory)	365,-
Náhradné listy	
12-okienkové 55x53 mm	- 1 list 30,-
20-okienkové 41x42 mm	- 1 list 33,-
30-okienkové 31x35 mm	- 1 list 35,-

Skušobná UV - lampa SIGMA

Stolné prevedenie so zapojením na sieť 220 V	
- rozozná, ktoré známky sú tlačené na	
luminiscenčnom a ktoré na bežnom papieri,	
odhalí falošné bankovky	570,-
UV – lampa na batérie, ručná	520,-

Katalógy nové

Špecializované netto katalógy ZBERATEĽ – SLOVENSKO

(známky, celiny, FDC, COB, CDV, NL, ZZ, CSO, CM, PT):	
Roky 1993-1994	58,-
Roky 1995-1996	68,-
Roky 1997-1998	58,-
Rok 1999	29,-
Roky 2000-2001	58,-
Rok 2002	44,-
Rok 2003	58,-
Rok 2004	38,-
Pri kúpe všetkých 8 ks katalógov len za 360,-	

Novotný: Mince Jozefa I. 1705-1711 a Františka II.-	
Rákocziho 1703-1711	195,-
Novotný: Mince Karla VI. 1711-1740, I.vydanie	265,-
Novotný: MINCE MÁRIE TERÉZIE 1740-1780	
(II.doplnené vydanie 2001)	235,-
Novotný: Mince Františka Lotrinského (1745-67),	
(1766-80)	250,-
Novotný: Mince Jozefa II 1765-1790 a	
Leopolda II 1790-1792	240,-
Novotný: Mince Františka I. 1792-1835	185,-
Novotný: Mince a korunovačné medaily	
Ferdinanda V. (1835-1848)	135,-
Novotný: Mince Františka Jozefa I.(1848-1916)	235,-
Novotný-Moulis: Papierové platidlá ČSR, ČR	
a SR 1918-2004, farebný, vydanie 2004	330,-

Obaly na albumové listy

Formát A 4 (tzv. Euroobal) - 10 ks	15,-
------------------------------------	------

Filatelistické nálepky

Nálepky firmy LINDNER (1000 ks) - balíček	á 64,-
---	--------

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Albumové listy Zberateľ SLOVENSKO				
	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1993	19,-	75,-	32,-	120,-
Ročník 1994	19,-	75,-	48,-	185,-
Ročník 1995	22,-	75,-	48,-	175,-
Ročník 1996	22,-	75,-	54,-	195,-
Ročník 1997	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1998	22,-	75,-	53,-	220,-
Ročník 1999	21,-	75,-	59,-	245,-
Ročník 2000	17,-	65,-	48,-	185,-
Ročník 2001	32,-	95,-	48,-	215,-
Ročník 2002	22,-	75,-	75,-	285,-
Ročník 2003	28,-	85,-	80,-	305,-
Ročník 2004	17,-	65,-	53,-	220,-

Súbory jednotlivých ročníkov tvoria albumové listy:
I.časť : základné známky a hárčeky,
II.časť : PL, varianty kupónov a známky z hárčekov
Pri objednávaní prosíme vždy uviesť požadovaný ročník, jeho časť (I. alebo II.) a formát (Pofis alebo A 4) !
V prípade záujmu o všetky listy, treba objednať obidve časti súboru (I.+ II.) pretože II. časť listy z prvej časti neobsahuje !
Listy ponúkame vo vyhotovení bez zasklenia (BZ) a zasklené (Z).
Formáty listov: Pofis a A 4.
 Ceny oboch formátov sú rovnaké!

Albumové listy ČESKÁ REPUBLIKA		
	BZ	Z
Ročník 1998	155,-	485,-
Ročník 1999	185,-	490,-
Ročník 2000	190,-	495,-
Ročník 2001	195,-	525,-
Ročník 2002	185,-	515,-
Ročník 2003	220,-	740,-
Ročník 2004	180,-	550,-

Formáty albumových listov ČR:
 Ročník 1999 **len formát Pofis**, ročníky 2000 - 2004 **formát Pofis aj A 4** (cena rovnaká).

Ponúkame albumové listy formátu Pofis aj formátu A 4:

- s nápisom SLOVENSKO á 5,-
- bez nápisu á 4,-
- so štvorcovou podlaťou (len formát Pofis) á 4,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO				
Formát Pofis aj A4 - cena rovnaká !	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1992	24,-	85,-	52,-	210,-
Ročník 1991	24,-	85,-	68,-	265,-
Ročník 1990	34,-	115,-	48,-	195,-

Albumové listy Zberateľ ČESKOSLOVENSKO				
Formát len A4	I.časť		II.časť	
	BZ	Z	BZ	Z
Ročník 1989	42,-	135,-	46,-	165,-
Ročník 1988	65,-	215,-	80,-	295,-
Ročník 1987	38,-	125,-	90,-	345,-
Ročník 1986	42,-	135,-	110,-	355,-
Ročník 1985	62,-	205,-	75,-	275,-
Ročník 1984	58,-	210,-	80,-	295,-
Ročník 1983	52,-	195,-	80,-	295,-
Ročník 1982	70,-	255,-	85,-	325,-
Ročník 1981	58,-	210,-	80,-	295,-
Ročník 1980	45,-	155,-	80,-	295,-

Pinzety a lupa

- Pinzeta Prinz-Solingen (špicatá, lopatkovitá alebo okrúhla), kus 85,-
- Pinzeta Lindner (špicatá lopatkovitá alebo okrúhla) 85,-
- Pinzeta Lindner, lopatkovitá zahnutá 155,-
- Pinzeta lopatkovitá alebo špicatá, ale dlhá 150 mm 260,-
- Lupa Ø 20 mm v kovovom puzdre, zasúvacia, zväčšuje 10x 395,-
- Lupa s osvetlením a desiatinným delením, možnosť zaostrenia 680,-

Katalógy použité

- Michel Karibské ostrovy 2000, zachovalý 1250,-
- Philex Západná Európa 1985, celofarebný 480,-
- Trojan Privátni prítisky na československých a českých celinách 1945-1996, zachovalý 350,-

Katalógy staršie, nepoužívané

- MICHEL č. 1: Severná a stredná Amerika 1995 1 150,-
- MICHEL č. 2: Karibská oblasť 1995 1 100,-
- MICHEL č. 3: Južná Amerika 1996 1 150,-
- MICHEL: Nemecko 2003/2004, celofarebný 740,-
- MICHEL: Nemecko špeciál 2000 650,-
- MICHEL: Nemecko Junior 2004 420,-
- Novotný-Moullis: Papierové platidlá ČSR, ČR a SR 1918-1998, farebný 290,-

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisí (str.42-43) ©

FAREWELL Pope John Paul II

JÚLOVÁ PONUKA FIRMY ZBERATEĽ

Ukážky z dnešnej ponuky námetových emisií ★★ (str.41)

